

กิตติยัธสว
ฉบับพิเศษ

THAPS

เครือทศกิตติ

D E A T

H L E S

S O N S

2 0 1 6

บทเรียนความตาย 2559

อาทิตย์อัสดง ฉบับพิเศษ

บทเรียนความตาย 2559

DEATH LESSONS 2016

จัดทำโดย

โครงการสื่อสารสร้างความตระหนัก วิธีสู่การตายอย่างสงบ (ความตาย พุดได้)
เครือข่ายพุทธิกา

สนับสนุนโดย

สมาคมบริบาลผู้ป่วยระยะสุดท้าย (THAPs)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เขียน

พระไพศาล วิสาโล
วนิดา ตันอุต
ภัสร์วี ศรีสุวรรณ
ศรินทร รัตน์เจริญขจร
เอกภพ สิทธิวรรณธนะ
ปุ่นยอภา ศรีศิริรินทร์
ปองกมล สุรัตน์

บรรณาธิการ

วรพงษ์ เวชมาลีนนท์

รูปเล่ม

บุศรินทร์ อังศกุลชัย

พิมพ์เผยแพร่เมื่อ ธันวาคม 2559

เครือข่ายพุทธิกา

45/4 ซ.อรุณอมรินทร์39 แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์: 02-882-4387, 02-886-0863 โทรสาร: 02-882-5043

Website: www.budnet.org E-mail: peacefuldeath2011@gmail.com

Facebook: Peaceful Death

ความน่า

พ.ศ. 2559 ก็เช่นเดียวกับทุกปี เป็นปีที่คนจำนวน
หนึ่งต้องตายจากไป ผู้คนต่างเพศ ต่างวัย ต่างสถานะ
ล้วนตายต่างวาระ ต่างโอกาส ต่างวิธีการ

และต่างก็ให้บทเรียนบางประการแก่ผู้ยังอยู่

พ.ศ. 2559 เป็นอีกครั้งที่ “อาทิตย์อัสดง”
จดหมายข่าวโดยเครือข่ายพุทธิกา ประมวลบทเรียน
จากการตายและความตายเป็นอนุสติแก่คนในสังคม

บทเรียนทั้ง 8 กรณี สะท้อนว่าสังคมนี้กำลัง
เผชิญความท้าทายอย่างยิ่ง

ทั้งจากพลังของเทคโนโลยีการสื่อสาร ที่ทำให้
ความตายซึ่งเป็นเรื่องส่วนบุคคล กลายเป็นเรื่อง
สาธารณะอย่างยากที่จะควบคุม

หลังจากการจัดระเบียบกฎหมายบ้านเมือง พลังจากนโยบายการปกครอง ที่ทำให้เด็กจังหวัดชายแดนใต้จำนวนหนึ่งต้องตายอย่างเจ็บปวด และเกือบจะไม่ได้รับรู้หรือบันทึกไว้เป็นความทรงจำส่วนหนึ่งของสังคม

หลังจากเทคโนโลยีทางการแพทย์ ที่พร้อมจะทำให้การตายเป็นการเดินทางอันแสนไกล ขรุขระ ซับซ้อน และทุกข์ทรมานยิ่ง หากไม่ได้เตรียมตัวไว้ดีเพียงพอ

และอีกครั้งที่พลังแห่งสติ พลังแห่งความเข้าใจในโลกและชีวิต ช่วยให้พวกเขาผ่านจากไปอย่างอ่อนโยน นุ่มนวล และสงบงาม

คุณงามความดีประการใดที่เกิดขึ้นจากจัดทำหนังสือเล่มนี้ ทีมงานขออุทิศเป็นส่วนบุญให้แก่ผู้สูญเสียที่ปรากฏในบทความทุกท่าน ความผิดพลาดประการใดในการจัดทำ ทีมงานขออ้อมรับไว้ในทุกกรณี

กองสารานุกรม อาทิตย์อัสดง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จสวรรคต
พระไพศาล วิสาโล

11

“สำหรับชาวพุทธ นี่เป็นโอกาสที่ควรพิจารณาถึงความจริงที่เรียกว่าพระอนิจจลักษณะ แม้เป็นความจริงที่ไม่พึงประสงค์ในยามนี้ แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ไม่มีใครหนีพ้นได้เลย จึงเป็นสิ่งที่เราพึงยอมรับและเรียนรู้ที่จะอยู่กับมันให้ได้ เพื่อก้าวไปข้างหน้าและสร้างสรรค์ความดีด้วยใจที่ไม่ประมาท”

15

วาระสุดท้ายของ กำพล ทองบุญนุ่ม
พระไพศาล วิสาโล

“อาจารย์กำพลมักพูดเสมอว่าท่านเป็นแค่ “อุปกรณ์สอนธรรม” กล่าวคือ สอนให้คนเห็นถึงความไม่เที่ยงของสังขาร ... แม้กระทั่งเมื่อวาระสุดท้ายมาถึง ท่านก็ยังเป็นแบบอย่างแห่งการยอมรับความตาย โดยไม่คิดต่อสู้ ผลักไสหรือขัดขืนแต่อย่างใด จึงจากไปด้วยใจสงบ”

24

Ashes To Ashes

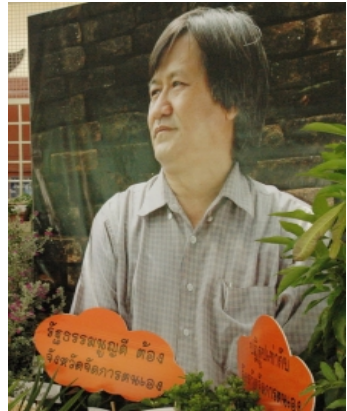
เดวิด โบวี่ จากธูลี สู่เจ้าธูลี
บุญอามา ศรีศิริรินทร์

“สำหรับโบวี่แล้ว ความตายที่ส่งเสียงดัง กับ ความตายอันเงียบงัน จะมีความหมายอันใดแล้ว หากระหว่างที่ยังยืนอยู่ เขาได้ฝากความทรงจำที่ส่งเสียงดังฝังลึกในใจคนมากมายบนโลกใบนี้ โบวี่จึงใจสร้างความเป็นรูปธรรมให้แก่ชาวโลกในขณะที่ยังหายใจ มากกว่าจะนำคำสรรเสริญเยินยอเลื่อนลอยอันยิ่งใหญ่ติดตัวไปในโลกหลังความตาย”

งานศพสี่เขียวของสวิง ตันอุต
วนิดา ตันอุต

37

“นี่ไม่ใช่งานศพของครอบครัว แต่เป็นงานศพส่วนรวมที่เพื่อนพ้องน้องพี่ ร่วมกันออกแบบรังสรรค์ขึ้น ครอบครัว เป็นแค่ตัวประกอบที่ร้องขอให้งานศพมีกิจกรรมที่สนับสนุนงาน “จังหวัดจัดการตนเอง” ที่คุณสวิงทำอย่างทุ่มเทให้เกิดกระแสขึ้นไม่มากนักน้อย จึงเกิดเวทีเสวนาเล็กๆ ถ่ายทอดสู่สาธารณะ”

49

ความตายของบุคคลสาธารณะ ปอ ทฤษฎี

ภัสร์วี ศรีสุวรรณ

“ไม่มีใครรู้ล่วงหน้าว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรกับชีวิตเหมือนอย่างกรณี ปอ ทฤษฎี... การทำหนังสือแสดงเจตนากรณีเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในวาระสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นเอกสารที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และบอกกล่าวมุมมองเกี่ยวกับความตายและวิธีการรักษาพยาบาลที่อยากให้เป็นเมื่อเจ็บป่วยร้ายแรงหรืออยู่ในขั้นสุดท้ายของชีวิต แล้วสื่อสารให้คนใกล้ชิดได้รับรู้เจตนากรณีของเรา เพื่อให้สามารถตัดสินใจแทนเราได้ง่ายขึ้นและไม่รู้สึกผิดเมื่อถึงเวลาที่เราต้องจากไป”

63 ความตายถ่ายทอดสด: บทเรียนจากกรณี ดร.วันชัย เอกภพ สิทธิวรรณธนะ

“โดยไม่รู้ตัว การนำเสนอภาพกรณีการฆ่าตัวตายของ ดร.วันชัย ตอกย้ำทัศนคติต่อความตายที่สังคมไทยคุ้นชิน นั่นคือ “เมื่อทำความผิดร้ายแรง เราอาจหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย” ดังนั้น จึงไม่แปลกที่เราจะได้ยินคนฆ่าตัวตายหนึ่งนี้ ฆ่าตัวตายหนึ่งความผิด ฆ่าตัวตายเพื่อพ้นความเจ็บปวดและปัญหาที่รุมเร้า”

72

ความตายที่ถูกลืมน ศรีนคร รัตน์ เจริญขจร

“คำถามสำคัญคือ จะหยุดตัวเลขความตายของเด็กได้อย่างไร หรือต้องมีเด็กตายจำนวนเท่าใด จึงสามารถส่งผลสะท้อนให้สังคมหันกลับมาช่วยกันแก้ไขปัญหาช่วยกันสร้างสันติภาพที่จังหวัดชายแดนใต้ได้บ้าง...

อย่าปล่อยให้ความตายเพียงแค่อุบัติการณ์ที่เป็นตัวเลขไปเรื่อยๆ แต่กลับถูกผู้คนในสังคมละเลย ไม่บันทึกเข้าไปอยู่ในความทรงจำ”

บทเรียนของสังคมไทย จากการฆ่าตัวตายผ่าน Live streaming ปองกมล สุรัตน์

80

“การฆ่าตัวตายแบบถ่ายทอดสด เป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่สังคมควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงผลกระทบจากการถ่ายทอดสดความรุนแรงผ่านสื่อที่เข้าถึงได้ทุกคน และกลับมาคิดว่าจะทำอย่างไรได้บ้าง ก่อนที่จะเกิดกรณีซ้ำรอยในอนาคต หรือกลายเป็นการแชร์เรื่องราวอย่างหนึ่ง เรื่องราวธรรมดาที่ทุกคนเข้าถึงได้อย่างชาชิน”

90

การุณยฆาต

ภัสร์นัจ ศรีสุวรรณ

“คำว่า Euthanasia มาจากภาษากรีก คำว่า “ยู (ภาษาเขียน ยู, eu)” หมายความว่า “ดี” ส่วน “ธานาตอส (θάνατος, thanatos)” หมายความว่า “ตาย” ยูธานาเซีย จึงหมายถึง ตายดี นั่นเอง แต่ต่อมาภายหลังถูกใช้ในความหมายที่ เปลี่ยนแปลงไป คือการเจตนาที่จะยุติชีวิตลงเพื่อไม่ให้เจ็บ ปวดทุกข์ทรมาน หรือการุณยฆาต”

ທຸກຄວາມຕາຍມີເຫຼັ້ຍນ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เสด็จสวรรคต

พระไพศาล วิสาโล

ประกาศ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์

จักรีนฤเบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

สวรรคต

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์

จักรีนฤเบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปประทับรักษาพระอาการ
ประชวร ณ โรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ตามที่
สำนักพระราชวังได้แถลงให้ทราบเป็นระยะแล้วนั้น

แม้คณะแพทย์ได้ถวายการรักษาอย่างใกล้ชิดจนสุดความสามารถ แต่พระอาการ
ประชวรหาคลายไม่ได้ทรุดหนักลงตามลำดับ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗
เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕๒ นาที เสด็จสวรรคต ณ โรงพยาบาลศิริราช ด้วยพระอาการสงบ
สิริพระชนมพรรษาปีที่ ๘๙ ทรงครองราชสมบัติได้ ๗๐ ปี

ในที่สุดวันที่เราทั้งหลายไม่ปรารถนาก็มาถึง การเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของชาติไทย เพราะทรงเป็นสดมภ์หลักของแผ่นดิน และทรงเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของพสกนิกรในชาติมาช้านาน แต่แม้พระองค์เสด็จสู่สวรรคาลัยไปแล้ว น้ำพระทัยและคุณงามความดีของพระองค์ก็ยังประทับแน่นในใจของพสกนิกรทั้งหลาย เมื่อใดที่เราระลึกถึงน้ำพระทัยและคุณงามความดีของพระองค์ ก็เสมือนว่าพระองค์ยังทรงประทับอยู่กับเรา ขอให้ความระลึกถึงดังกล่าวเป็นแรงบันดาลใจให้เราทำความดีและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อประเทศชาติด้วยความวิริยะอุตสาหะ แม้ประสบอุปสรรคมากมายเพียงใดก็ตาม ให้สมกับเป็นพสกนิกรที่ดีของพระองค์

สำหรับชาวพุทธ นี่เป็นโอกาสที่ควรพินิจถึงความจริงที่เรียกว่าพระอนิจจลักษณะ แม้เป็นความจริงที่ไม่พึงประสงค์ในยามนี้ แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่ไม่มีใครหนีพ้นได้เลย จึงเป็นสิ่งที่เราพึงยอมรับและเรียนรู้ที่จะอยู่กับมันให้ได้ เพื่อก้าวไปข้างหน้าและสร้างสรรค์ความดีด้วยใจที่ไม่ประมาท

เมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ใกล้เสด็จดับขันธปรินิพพาน พระสาวกจำนวนไม่น้อยพากันโศกเศร้า พระพุทธองค์จึงตรัสว่า *“เธออย่าเศร้าโศกเลย อย่าคร่ำครวญเลย เราบอกไว้ก่อนแล้วมิใช่หรือว่า ความพลัดพราก ความสูญเสียดัง ความผันแปรแห่งของรักของชอบใจทุกอย่าง จะต้องบังเกิดขึ้น ฉะนั้น จะหาอะไรมาก่อนที่ไหนในสังขารนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นมีขึ้น ถูกปัจจัยปรุงแต่งล้วนเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา เป็นไปไม่ได้ที่จะปรารถนาว่า ขอสิ่งนั้นอย่าเสื่อมสลายไปเลย”*

พระอนิจจลักษณะนั้นเป็นความจริงที่บางครั้งสร้างความเจ็บปวดอย่างยิ่ง แต่ก็ก็เป็นความจริงที่สามารถพาเราออกจากทุกข์ได้เมื่อเราเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

วาระสุดท้ายของกำพล ทองบุญน่วม*

พระไพศาล วิสาโล

* เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์คุณสินีนาฏ ประเสริฐภักดี
ประธานชมรมเพื่อนคุณธรรม

กำพล ทองบุญนุ่ม อดีตอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา ซึ่งพิการเกือบทั้งตัวตั้งแต่อายุ 24 แต่กลับมีลูกศิษย์ ลูกหามากมายทั่วประเทศ คนเหล่านี้เรียกกำพลว่า อาจารย์ ไม่ใช่เพราะเคยเรียนวิชาพลศึกษากับท่าน หากแต่ได้เรียนวิชาที่สำคัญกว่านั้น นั่นคือวิชาดับทุกข์ ทุกข์ที่ว่ามิใช่ทุกข์ทางกาย แต่หมายถึงทุกข์ทางใจ ซึ่ง อาจารย์กำพลได้แสดงให้เห็นเป็นแบบอย่างว่า แม้ กายจะทุกข์เพียงใด แต่ใจกลับเป็นปกติสุข ถึงกายจะ พิการอย่างไร ใจก็ไม่ได้พิการด้วย

เกือบ 20 ปีที่ผ่านมา อาจารย์กำพลไม่เพียง บรรยายธรรมทางวิทยุ และเดินสายบรรยายธรรมทั่ว ประเทศ หากยังให้คำปรึกษาแก่ผู้คนมากมายซึ่งแม้ จะกายเป็นปกติ แต่จิตใจกลับเต็มไปด้วยความทุกข์

หลายคนแค่เห็นหน้าท่านก็มีกำลังใจเพราะประทับใจ
ในแววตาที่สดใส เบิกบานด้วยรอยยิ้ม อีกทั้งสัมผัสได้
ถึงความเป็นมิตรและความใส่ใจเมื่อได้สนทนาธรรม
กับท่าน จำนวนไม่น้อย (ทั้งพระและฆราวาส) มา
ปรึกษาท่านเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติธรรม โดยเฉพาะ
เฉพาะการเจริญสติและสร้างความรู้สึกรักตัว ซึ่งเป็นสิ่ง
ที่ทำให้ท่านพูดอย่างเต็มปากเต็มคำได้ว่า *“ทุกวันนี้ผม
ลาออกจากความทุกข์แล้ว”*

เมื่อหนังสือของท่านเรื่อง “จิตสดใส แม้กาย
พิการ” ได้รับการแปลเป็นภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่น
ลูกศิษย์ที่เป็นชาวต่างชาติจึงมีจำนวนมากขึ้น ปี 2556
ท่านได้รับเชิญไปบรรยายธรรมในประเทศญี่ปุ่นและจีน
เมื่อไปถึงประเทศจีน ท่านล้มป่วย อ่อนเพลีย เป็นไข้
และพบว่าท้องแข็งมาก จึงได้เดินทางกลับมารักษาตัว
ที่เมืองไทย จนมีอาการดีขึ้น ปลายปี 2557 ท่านถ่าย
ออกมาเป็นเลือด หมอพบว่าเส้นเลือดที่หลอดเลือดอาหาร
แตก เป็นผลมาจากตับแข็งดันเส้นเลือดหลอดเลือดอาหาร
โป่งจนแตก ไม่นานหมอก็พบว่าอาจารย์กำพลเป็น
มะเร็งตับ ซึ่งลุกลามไปมากแล้ว

ความเจ็บป่วยของอาจารย์กำพลนั้น แพทย์ทำอะไรได้น้อยมาก หากผ่าตัดเปลี่ยนตับก็อาจเสียชีวิตระหว่างการผ่า เพราะระบบหายใจไม่ดี อีกทั้งร่างกายอ่อนแอมาก วิธีหนึ่งที่หมอแนะนำคือจี้ก้อนมะเร็ง แต่ก็ช่วยได้แคื่อย้ออาการเท่านั้น อาจารย์กำพลกับผู้ดูแลจึงตัดสินใจใช้วิธีรักษาแบบประคับประคอง คือรักษาตามอาการ เพื่อลดความเจ็บปวด และช่วยให้สุขสบายมากที่สุด ไม่มุ่งยื้อชีวิต แต่เน้นที่การรักษาคุณภาพชีวิตให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

ผู้ดูแลจึงพาอาจารย์กำพลมาเยี่ยมยาที่บ้านพักไปหาหมอเฉพาะเวลาที่หมอนัด จากเดิมที่มีผู้ดูแล 2 คน ก็เพิ่มเป็น 3 คน เพราะต้องมีคนอยู่ด้วยตลอด 24 ชั่วโมง ผู้ดูแลเล่าว่า ช่วงแรกให้กินยารักษาตามอาการอย่างเดียว รวมทั้งยาบำรุง ภายหลังก็ให้ยารักษาตับ ซึ่งปกติจะให้แก่คนไข้ที่รักษาตัวในห้องไอซียู แต่เมื่ออาจารย์กำพลเลือกที่จะอยู่บ้าน พยาบาลจึงมาให้ยาที่บ้าน บางครั้งเมื่ออาการทรุดหนัก ก็พาท่านไปโรงพยาบาลเพื่อให้หมอช่วยเยียวการรักษา ทำให้อาการดีขึ้น

สำหรับคนที่มีลูกศิษย์ลูกหามากมายอย่าง อาจารย์กำพล การดูแลท่านคงไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับผู้ใกล้ชิด เพราะปกติลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลายล้วนอยากให้อาจารย์ของตนมีชีวิตยืนยาวที่สุด จึงมักเรียกร้องถึงขั้นกดดันให้ผู้ดูแลทำทุกอย่างเพื่อยื้อชีวิตท่านไว้ โดยไม่ค่อยตระหนักว่าวิธีการเหล่านั้นจะสร้างความทุกข์ทรมานแก่ผู้ป่วยมากน้อยเพียงใด แต่ดูเหมือนว่าปัญหานี้จะไม่เกิดกับอาจารย์กำพล เพราะลูกศิษย์ส่วนใหญ่รวมทั้งคนใกล้ชิดเข้าใจความต้องการของอาจารย์

อาจารย์กำพลเคยกล่าวไว้ในช่วงปีท้ายๆ ว่า เมื่อป่วยหนัก มี 3 ประการที่ควรยอมรับ 1) ยอมรับความจริง ว่าโรคร้ายได้เกิดขึ้นแล้ว ไม่ควรปฏิเสธผลักไส 2) ยอมรับความเป็นไป กล่าวคือ เมื่อรู้ว่าโรครักษาไม่หาย มีแต่จะทรุดหนักลงไปเรื่อยๆ ก็ให้ยอมรับความเป็นไปดังกล่าว 3) ยอมรับความตาย เมื่อโรคลุกลามมาถึงที่สุดแล้วจะต้องตาย ก็ยอมรับความตาย โดยไม่ต่อสู้ขัดขืนหรือผลักไส

เป็นเพราะการทำใจยอมรับ 3 ประการดังกล่าว อาจารย์กำพลจึงมีจิตใจที่เป็นปกติ แม้ความตายใกล้เข้ามาเป็นลำดับ ขณะเดียวกัน เมื่อใจเป็นปกติ ไม่รู้สึกทุกข์ทรมาน หรือทुरนทुरาย ร่างกายของท่านจึงไม่ได้เสื่อมทรุดอย่างรวดเร็ว ตอนที่พบว่าท่านเป็นมะเร็งระดับหมอคาดการณ์ว่าอาจารย์กำพลคงมีชีวิตรอยู่ได้อีกไม่เกิน 3 เดือน นั่นคืออยู่ได้จนถึงเดือนมกราคม 2558 แต่จนถึงกลางปี 2558 อาจารย์กำพลก็ยังมีอาการคล้ายคนปกติ สามารถสนทนาหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้คนได้ รวมทั้งสามารถไปบรรยายธรรมในงานครบรอบ 1 ปีแห่งการละสังขารของหลวงพ่อคำเขียน สุวณฺโณ ซึ่งท่านนับถือเป็นอาจารย์ที่มีพระคุณอย่างยิ่งในงานนั่นเองที่ท่านประกาศ “แขวนไมค์” คือขอพูดในที่สาธารณะเป็นครั้งสุดท้าย

อาจารย์กำพลเตรียมใจพร้อมรับความตายทุกวัน ช่วงที่ป่วยหนักท่านกล่าวว่า ทุกวันนี้ใช้ชีวิตแบบหนึ่งวันหนึ่งคืน ไม่มีอะไรต้องรีบทำแล้ว ไม่มี ความหวังหรือติดค้างอะไร พร้อมกันนั้น ก็สั่งเสียกับคนใกล้ชิดทิ้งเรื่องงานศพ และการจัดการกับผลงานต่างๆ ของท่าน

ไม่ว่าหนังสือและซีดี ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ย้ำว่า ถ้าท่านกินอาหารไม่ได้ ห้ามให้อาหารทางสายยาง และหากหัวใจหยุดเต้น ก็ไม่ให้ปั๊ม

ในระหว่างที่เจ็บป่วย มีหมอจีนจากแผ่นดินใหญ่ และไต้หวันมาดูแลท่านเป็นระยะๆ เช่น กตจุฑ ผังเข้ม ทั้งหมดมาด้วยความศรัทธาในตัวท่าน นอกจากนั้น ยังมี หมอไทยมานวดท่านทุกวัน ทำให้เลือดลมไหลเวียนดีขึ้น

กลางเดือนเมษายน 2559 อาการของท่านเข้าสู่ภาวะวิกฤต มีความเจ็บปวดรบกวนมาก แม้ท่านบอกว่าทนไหว แต่ผู้ดูแลตัดสินใจนำมอร์ฟีนแผ่นมาบรรเทาความปวดให้ท่าน วันที่ 21 เมษายน ท่านหลับเป็นส่วนใหญ่ รู้ตัวเป็นบางช่วง วันรุ่งขึ้นก็เหนื่อยล้าจนไม่มีแรงคุย แต่ยังสามารถรับรู้ได้เมื่อมีคนมาคุยกับท่าน กลางดึกท่านขอให้ปลดท่อออกซิเจนออก ครั้นปลดแล้ว ก็หลับยาว เข้าวันที่ 23 เมษายน ลมหายใจของท่านทอดยาว แล้วก็สั้นลงเป็นลำดับ จนหยุดหายใจก่อนเวลา 11 นาฬิกา ท่ามกลางลูกศิษย์ลูกหามากมายที่มาเฝ้าดูอาการของท่านตลอด 2 วันสุดท้ายด้วย

ความสงบ และใช้โอกาสนี้เจริญสติสร้างความรู้สึกตัว
อย่างที่ท่านสอน

อาจารย์กำพลจากไปอย่างสงบ ไม่ทุกข์ทรมาน
นอกจากเป็นเพราะท่านเข้าใจความจริงของชีวิต
ยอมรับความเจ็บป่วยและความตายว่าเป็นธรรมดา
อีกทั้งยังมีสติรักษาใจไม่ให้ทุกข์ไปกับกายแล้ว ปัจจัย
หนึ่งที่สำคัญก็คือ การดูแลที่เกื้อกูล กล่าวคือการ
รักษาแบบประคับประคอง ซึ่งมุ่งลดความทุกข์ทรมาน
ช่วยให้สุขสบาย และมีคุณภาพชีวิตดีที่สุดในที่จะทำ
ได้จนวาระสุดท้าย ที่เป็นเช่นนี้ได้ก็เพราะมีผู้ดูแลที่
เข้าใจความต้องการของท่าน และเคารพการตัดสินใจ
ของท่านที่ไม่ต้องการยื้อชีวิต อีกทั้งมีการทำงานเป็น
หมู่คณะ ผลัดกันดูแลท่านตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งนอก
จากจะช่วยให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างเต็มที่แล้ว ยัง
ช่วยให้ผู้ดูแลมีโอกาสรพพักและคลายเครียดด้วย

แต่มีผู้ดูแลที่บ้านอย่างเดียวย่อมไม่พอ ที่ขาด
ไม่ได้ก็คือ หมอและพยาบาลที่คอยให้คำแนะนำและ
ความช่วยเหลือทางการแพทย์อย่างสอดคล้องกับ
ความต้องการของท่าน

อาจารย์กำพลมักพูดเสมอว่า ท่านเป็นแค่ “อุปกรณ์สอนธรรม” กล่าวคือ สอนให้คนเห็นถึงความไม่เที่ยงของสังขาร วันดีคืนดีอาจล้มป่วยหรือพิการอย่างท่านก็ได้ทั้งๆ ที่ยังหนุ่มอยู่ ขณะเดียวกันก็สอนว่า แม้กายทุกข์แต่ใจไม่ทุกข์ก็ได้ หากฝึกใจให้มีสติและความรู้สึกตัวอยู่เสมอ ไข้แต่เท่านั้น ในยามป่วย ท่านก็ยังเป็นอุปกรณ์สอนธรรมแก่ลูกศิษย์ว่า แม้กายป่วยแต่ใจก็ยังสดใสได้

แม้กระทั่งเมื่อวาระสุดท้ายมาถึง ท่านก็ยังเป็นแบบอย่างแห่งการยอมรับความตาย โดยไม่คิดต่อสู้ ผลักไสหรือขัดขืนแต่อย่างใด จึงจากไปด้วยใจสงบ

Ashes To Ashes¹

เดวิด โบวี่ จากร็อก สู่ แท้ร็อก

ปณชยาภา ศรีศิริรินทร์

¹ จากเพลง “Ashes To Ashes”: *Scary Monsters (and Super Creeps)*, 1980.

ร่างไร้วิญญาณของศิลปินหนุ่มตลอดกาล ถูกนำไป
เผาอย่างเรียบง่าย ไม่มีการจัดงานศพ หรือการประกอบ
กิจกรรมทางศาสนา ทุกอย่างดำเนินการไปอย่าง
เรียบง่าย ภายใต้การเฝ้ามองของครอบครัวและเพื่อน
สนิทเพียงไม่กี่คน การต่อสู้อย่างกล้าหาญกับมะเร็ง
ร้ายกินเวลายาวนาน 18 เดือน กว่าที่จะยอมให้
ธรรมชาติพรากตัวเขาไปจากโลกในวัย 69 ปี

ทั้งหมดเป็นความประสงค์ของของเดวิด โบวี
ศิลปินที่สิ้นสละเทือนวงการเพลงมากกว่า 5 ทศวรรษ

เขาลั่นวาจากับภรรยาไว้ก่อนเสียชีวิตว่า เขา
อยากให้ผู้คนจดจำผลงานที่เขาได้รังสรรค์เอาไว้ รวมถึง
ความทรงจำในช่วงเวลาดีๆ ที่แฟนเพลงได้มีส่วนร่วมกับเขา

มากกว่าการประกาศถึงความตายอย่างกึกก้องยิ่งใหญ่
เยี่ยงราชา

และนั่นคือสิ่งที่เขาปรารถนา

1. กิ้งก่าเปลี่ยนสีและลีลาโรคเขย่าโลก

สีชมพูสดถูกระบายไปทั่วทั้งดวงแก้มและเรียวยาวปาก เสื้อผ้ารัดรูปสีจัดจ้านแนบเนื้อทุกส่วนสด ขอบตาดำเข้ม ขับเน้นแววตาอันหลอกหลอนลุ่มลึก รอยยิ้มอันตรายยับย่นระบายทั่วไปหน้า แววตาสองสีสุกปรกกายและเร้าร้อนเสมอ บุคลิกร้อนแรงจัดจ้านบนเวที บ่งบอกถึงความมีชีวิตชีวา พลังงานวัยหนุ่มของเขา ถูกถ่ายทอดให้แก่ นักดนตรีรุ่นหลังและแฟนเพลงจากรุ่นสู่รุ่น

เดวิด โบวี่ (David Bowie, ค.ศ.1947 - 2016) ศิลปินสายเลือดอังกฤษ ผู้ละเล่นสีสรรแห่งวงการดนตรีและโลกมายา เจ้าของฉายา กิ้งก่าเปลี่ยนสีแห่งวงการโรค (chameleon-like) โบวี่เป็นนักดนตรีที่เรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

เขาผสมผสานศิลปะจากทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์
แห่งละครใบ้ จนถึงคาบูกิ เพื่อสร้างศิลปะทางดนตรีที่
เป็นเอกลักษณ์ของตนเองขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง

ความร้อนแรงและภาพลักษณ์ทางดนตรีสไตล์
แกลมร็อก (Glam rock) ของเขาโดดเด่นและท้าทาย
ผนวกกับเอกลักษณ์ทางดนตรีในยุคทศวรรษที่ 70 ทำให้
เขาเป็นนักดนตรีแถวหน้าที่ประสบความสำเร็จมา
ตลอดหลายทศวรรษ นับตั้งแต่ออกอัลบั้มแรกในปี
ค.ศ. 1967 เขาได้กลายเป็นผู้ทรงอิทธิพลทางดนตรีแก่นัก
ดนตรีในยุคถัดมา โดยมีบทเพลงอมตะ อย่าง Space
Oddity (1969), Heroes (1977) และ Ashes To Ashes
(1980)

การนำเสนอบุคลิกและตัวตนของเขาไม่ได้ผ่าน
ผลงานเพลงเท่านั้น หากแต่สะท้อนผ่านการแต่งกายอัน
แปลกประหลาด คล้ายล่องลอยออกมาจากเทพนิยาย
แฟนตาซี หรือภาพยนตร์ไซไฟในอดีต และกลายเป็น
แรงบันดาลใจด้านแฟชั่นให้ศิลปินหลายคน หนึ่งใน
นั้นคือ เลดี้ กาก้า ศิลปินหญิงผู้ร้อนแรงแห่งยุคสมัย

ที่ออกมาเปิดเผยว่า ลีลาและการแต่งกายแบบเขย่าโลกของเธอ นั้น ได้รับอิทธิพลมาจากเดวิด โบวี่นั่นเอง²

การแต่งกายที่ฉูดฉาด เจ้าสำอาง ทว่าเปี่ยมเสน่ห์ ชวนหลงใหลนี้ คล้ายกับว่าเป็นการแสดงออกถึงความก้าวล้ำคลุมเครือระหว่างความเป็นเพศชายและหญิง การแสดงออกทางเรือนร่างของเขาได้เปิดพื้นที่ใหม่ให้แก่สังคม ในยุคสมัยที่ความหลากหลายทางเพศยังเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ยาก

เขากลายเป็นนักดนตรีแถวหน้าที่พาสังคมในยุคสมัยนั้นก้าวข้ามผ่านเส้นแบ่งระหว่างเพศไปได้อย่างกล้าหาญ และโบวี่เองก็ประกาศอย่างตรงไปตรงมาว่าตนเองมีรสนิยมนแบบรักได้ทั้งสองเพศ (bisexual)³

ด้วยบุคลิกและสไตล์การแต่งตัวจัดจ้านของเขา ไม่เพียงแต่ทรงอิทธิพลต่อวงการดนตรีแห่งยุคสมัยเท่านั้น แต่เขาขึ้นแท่นกลายเป็นแฟชั่นไอคอนคนสำคัญ

² <http://www.mirror.co.uk/3am/style/celebrity-fashion/how-david-bowie-influenced-fashion-7159084>

³ <http://www.thedailybeast.com/articles/2016/01/11/how-david-bowie-sexually-liberated-us-all.html>

ของโลก โดยในปี ค.ศ.2015 พิพิธภัณฑ์ Victoria & Albert, London ได้จัดนิทรรศการรวบรวมชีวประวัติ และผลงานของศิลปินระดับตำนานผู้นี้ ในชื่อ **'David Bowie Is'**⁴

ความยิ่งใหญ่ของโบว์ไม่ได้สิ้นสุดเพียงเท่านั้น ในปี ค.ศ.2003 เขาได้ถูกเสนอชื่อให้ได้รับยศอัศวินจาก ควีนอลิซาเบธที่ 2 นั้นหมายความว่าเขาจะกลายเป็น เซอร์ เดวิด โบว์ (เช่นเดียวกับ เซอร์ เอลตัน จอห์น หรือ เซอร์ พอล แม็คคาร์ทีนี่)

แต่ทว่าเขากลับปฏิเสธอย่างง่ายดาย ด้วยเหตุผลว่า

*“ผมไม่เคยสนใจที่จะรับยศถาบรรดาศักดิ์แบบนี้เลย ผมไม่รู้อะไรเกี่ยวกับเครื่องราชดั่งกล่าวเลย มันไม่ใช่สิ่งที่ผมใช้เวลามาตลอดทั้งชีวิตเพื่อทำงาน”*⁵

⁴ <http://www.vam.ac.uk/content/exhibitions/david-bowie-is/about-the-exhibition/>

⁵ <http://www.mirror.co.uk/3am/celebrity-news/david-bowie-turned-down-chance-7161447>

และนั่นคือการแสดงจุดยืนที่แข็งแกร่งกล้าหาญ
ของเขาเยี่ยงวีรกีศิลปิน

2. ความตายอันเจียบบัง

11 มกราคม 2556

เฟซบุ๊กแฟนเพจในชื่อ **David Bowie**⁶ ได้โพสต์
แถลงการณ์สั้นๆ ถึงข่าวการเสียชีวิตอย่างสงบของ
เขาในวานนี้ หลังจากต่อสู้กับมะเร็งร้ายนาน 18 เดือน
พร้อมทั้งร้องขอให้ประชาชนเคารพความเป็นส่วนตัว
ของครอบครัวเขาในช่วงเวลาอันน่าปวดร้าวนี้

มากกว่า 4 แสนไลค์ และการแชร์ต่อไปกว่า
3 แสนครั้ง

แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ความเป็นนักดนตรี
ระดับตำนานที่ผู้คนทั่วโลกต่างให้ความสนใจ

ข่าวการตายของเขาแพร่สะพัดไปทั่วโลก

สำนักข่าวซีเอ็นเอ็น ประเทศสหรัฐอเมริกา

⁶ <https://www.facebook.com/davidbowie/?fref=ts>

รายงานข่าวการเสียชีวิตของเดวิด โบวี่⁷ และระบุถึง
พินัยกรรมความหนา 20 แผ่นของเขาว่า หากเขา
เสียชีวิตแล้ว เขาต้องการให้ครอบครัวของเขานำเข้า
อัฐิไปโปรยที่เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย โดยให้
ประกอบพิธีกรรมตามแนวทางพุทธศาสนา

นอกจากนี้ ทรัพย์สินที่มีมูลค่ากว่า 100 ล้าน
ดอลลาร์สหรัฐนั้น ครึ่งหนึ่งยกให้อิมาน (Iman)
ภรรยาแบบชาวอเมริกันโซมาเลีย และอีกครึ่ง
หนึ่งยกให้ดันแคน โจนส์ (Duncan Jones) ลูกชายคน
แรกที่เกิดกับภรรยาเก่า และอเล็กซานเดรีย (Alexan-
dria) ลูกสาวคนเล็ก นอกจากนี้ ยังมอบเงิน 2 ล้าน
ดอลลาร์สหรัฐ ให้แก่คอร์อินน์ โคโค่ ชวาบ (Corinne
Coco Schwab) เลขานุการส่วนตัวที่ทำงานร่วมกับ
เขามาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ หุ่นที่โบวี่ถือครอง
มูลค่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ยังถูกยกมอบให้มาเรียน
สคีน (Marion Skene) พี่เลี้ยงเด็กที่ดูแลอเล็กซานเดรีย
ตั้งแต่ยังเล็กอีกด้วย

⁷ <http://edition.cnn.com/2016/02/01/entertainment/david-bowie-will-feat/>

จากการเปิดพินัยกรรม แสดงให้เห็นถึงการจัดการทรัพย์สินจำนวนมากศาลอย่างรอบคอบชัดเจน ตั้งแต่ก่อนการเสียชีวิต การจัดการทรัพย์สินที่เป็นรูปธรรมอย่างมีแบบแผนและรัดกุมนี้ ทำให้ความตายของเขาไม่ตกเป็นภาระหรือความลำบากใจใดให้แก่คนใกล้ชิดนัก

3. ความทรงจำ

After Life (1998) ผลงานจากผู้กำกับชาวญี่ปุ่น Hirokazu Kore-Eda บอกเล่าเรื่องราวของชีวิตในบ้านพักหลังความตาย สถานที่แห่งนี้เป็นที่แรกพักของเหล่าคนตายก่อนที่พวกเขาจะได้เดินทางต่อไปยังโลกหน้า พวกเขาต้อง “เลือก” ความทรงจำเพียงหนึ่งเดียวในชีวิต เพื่อนำมันติดตัวไปยังโลกหน้า

ภาพยนตร์นี้ตั้งคำถามกับเราว่า

หากชีวิตอันแสนยาวนานของเราสิ้นสุดลง อะไรคือความทรงจำเพียงหนึ่งเดียวที่เราจะเลือกเก็บไว้

แน่นอนที่สุด เรื่องราวที่แสนเรียบง่ายนี้ กลับสร้าง ความลึกลับ และกะเทาะความเปราะบางให้มนุษย์ทุกคน

เด็กสาวคนหนึ่งเลือกความทรงจำตอนไปเที่ยว ดิสนีย์แลนด์กับเพื่อนๆ

ชายสูงวัยท่าทีสุภาพ ดูก้าวหน้าและมั่นคงในหน้าที่การงาน กลับเลือกความทรงจำในวัยเด็กที่เป็นเพียงการนั่งรถไฟแล้วสายลมสะอาดโชยพัดผ่านใบหน้า

ชายชราคนสุดท้ายในวัย 70 ปี กลับไม่สามารถเลือกความทรงจำใดได้เลย เขาใช้ชีวิตนั่งดูวิดีโอเทปย้อนหลัง วิดีโอที่บอกเล่าเรื่องราวชีวิตของตนเองไปเรื่อยไปทุก 10 ปี ตลอดช่วงชีวิต

เขานั่งเฝ้ามองดูชีวิตตนเองเพียงลำพัง ชีวิตอันเรียบง่ายแสนสามัญ เลื่อนไหลไปเรื่อยๆ ผ่านเครื่องโทรทัศน์เก่าๆ

ความสุข ความสดใส บาดแผล และความปวดร้าว สะท้อนผ่านจอภาพ กินเวลาเนิ่นนาน

ท้ายที่สุด

เขาเลือกความทรงจำเรียบง่ายในช่วงเวลาที่เขาได้อยู่กับภรรยา เขาเลือกเธอให้เป็นส่วนหนึ่งในความทรงจำที่เขาจะพาติดตัวไปยังโลกหน้า

4. Can you hear me, Major Tom?⁸

ความตายมาเยือนอย่างรวดเร็วแล้วก็จากไป ทิ้งร่องรอยให้คนข้างหลังเสมอ

แต่ไม่ว่าจะเป็นความตายของคนธรรมดา หรือซูเปอร์สตาร์แถวหน้าอย่างเดวิด โบวี ก็อาจไม่มีเรื่องราวใดให้กล่าวถึงนัก หากตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา พวกเขาไม่เคยยึดโยงกับสิ่งใด หรือเป็นส่วนหนึ่งในความทรงจำของใครบางคน

แต่โบวีไม่ใช่กรณีนั้น

ตลอดช่วงชีวิตของการเป็นศิลปิน โบวีใช้จ่ายวันเวลาและพลังงานในชีวิตไปกับการสร้างสรรค์งานศิลปะ ผลงานของเขาไม่ได้มาจากความบังเอิญ หรือโชคช่วย หากแต่เป็นความเพียรพยายาม มุ่งมั่น และ

⁸ จากเพลง "Space Oddity": David Bowie, 1969

เอาจริงเอาจัง ไม่ว่าจะเป็ผลงานทางด้านดนตรี การแสดง หรือแม้แต่การเป็นจิตรกร ที่ประจักษ์ก้องแก่สายตาชาวโลก

เขาก้าวขึ้นไปสู่อันจุดที่สูงที่สุดอย่างสามัญ และนั่นคือคุณค่าที่เขาสั่งสมมาตลอดการมีชีวิต เหล่านั้นเองอาจเป็นเหตุผลว่า ความตายหรือหรรษาฟุ่มเฟือยรวบรวมหรสพการแสดง อาจจำเป็นสำหรับใครบางคน

แต่สำหรับโบวีแล้ว

ความตายที่ส่งเสียงดัง กับ ความตายอันเงียบงัน จะมีความหมายอันใดเล่า หากระหว่างที่ยังยืนอยู่ เขาได้ฝากความทรงจำที่ส่งเสียงดังฝังลึกในใจมากมายบนโลกใบนี้ไว้แล้ว

โบวีจึงใจสร้างความเป็นรูปธรรมให้แก่ชาวโลก ในขณะที่ยังหายใจ มากกว่าจะนำคำสรรเสริญเยินยอเลื่อนลอยอันยิ่งใหญ่ติดตัวไปในโลกหลังความตาย

และจากที่ตรงนี้ บนดวงดาวสีน้ำเงินไกลโพ้น

สิ่งที่โบวีอยากได้ยิน คงไม่ใช่คำกล่าวขานร่ำลือ
เกี่ยวกับความยิ่งใหญ่ในฐานะตำนานหรือคสตาร์ หาก
แต่เป็นเพียงเสียงเพลงของเขา ที่ยังคงดังอยู่ในหัวใจ
คนหนุ่มสาวเนิ่นนาน

และนี่คงเป็นความตายที่งดงามประเภทหนึ่ง
เป็นความตายอันเป็นนิรันดร์

ปานทพสี่เข็ชวบองคุณสว๊ง ถันอุก

วนิดา ถันอุต

สวิง ตันอุต เป็นลูกชานายากจน เกิดและตายที่จังหวัดเชียงใหม่ ต้องอุปสมบทเป็นสามเณรวัดพระธาตุดอยสุเทพและเดินทางมาในเมืองหลวงเพื่อการศึกษา ก่อนจะลาสิกขาออกมาสอบเทียบมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 และสอบเข้ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน โดยในปีสุดท้ายได้รับเลือกเป็นนายกองค์การนักศึกษา เมื่อจบการศึกษา เขาทำงานเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.รุ่น 2) และ ทำงานพัฒนาที่เป็นทั้งงานหล่อเลี้ยงชีวิตและจิตวิญญาณมาตลอด 30 กว่าปี ทุ่มเทก้าลังกาย ก้าลังใจ และความคิดเพื่อหาทางออกจากปัญหาในทุกพื้นที่ที่เขาทำงานอยู่ เป็นเครือข่ายที่ครอบคลุมทั้งเรื่องทรัพยากรดิน น้ำ ป่า เด็ก เยาวชน สตรี เด็กแก๊ง เด็กแว้น ผู้ติดเชื้อเอชไอวี เกษตรกรรม ย้งยั้ง ชาวเขา กลุ่มศาสนา ผู้ด้อยโอกาส คนชายขอบ

จนมาถึงวิทยาลัยการจัดการทางสังคมที่มุ่งสร้างชุมชน
เข้มแข็งด้วยต้นทุนที่ชุมชนมี และงานสุดท้ายที่เขา
ทุ่มเงินหมดหน้าตักเพราะเชื่อมั่นและศรัทธาในการ
กระจายอำนาจ เขาเรียกมันว่า “จังหวัดจัดการตนเอง”

ด้านครอบครัว...ความสุขทางใจเป็นสิ่งกำหนดวิถี
ของครอบครัว เมื่อลูกสองคนไม่มีความสุขกับการเรียน
ในระบบ เขาถามถึงสาเหตุแล้วต้องสะท้อนใจว่าลูก
ใช้เวลาให้หมดไปวันๆ ด้วยการไปอยู่ตามสวนสาธารณะ
จนกว่าจะถึงเวลาโรงเรียนเลิกจึงเข้าบ้าน รุ่งเช้า เขา
พาลูกไปลาออกจากโรงเรียนแล้วให้เลือกทำในสิ่งที่
ต้องการ ลูกชายคนโตเอาโต๊ะ ตู้ไม้สักเก่าใส่รถกระบะ
วางขายตามข้างถนนจนเลี้ยงตัวเองได้ถึงทุกวันนี้
ส่วนลูกชายคนเล็กไปฝึกตีกอล์ฟเพราะหลงรักมัน
ตอนนี้เป็นโปรสอนตีกอล์ฟ คินหนึ่งภรรยาบอกว่า
ไม่มีความสุขกับร้านเสริมสวยสุนัขที่ทำมานานถึง 15 ปี
เขาบอกให้เธอเลิกทำ ประกาศแข่งกิจการในเช้ารุ่ง
ของวันใหม่และเดินจากมาด้วยความโปร่งใจ คุณสวิง
ดำเนินชีวิตชัดเจน อะไรที่ไม่ตอบสนองความสุข
ความสบายใจ เขาจะละทิ้งมัน ไม่ยอมย่ออายอยู่ที่เดิม

คุณสวิงเชื่อว่าชีวิตที่ได้เกิดมาเป็นคนเป็นสิ่งพิเศษมาก แต่เราเกิดมาเพื่อทำสิ่งใด อะไรคือเป้าหมายของการได้เกิดเป็นคน เขาหาคำตอบด้วยการปฏิบัติธรรม จนได้คำตอบในใจว่าการได้เกิดมาเป็นคนนั้นเพื่อพัฒนาจิตใจตนให้สูงขึ้นๆ จนนำไปสู่การหลุดพ้นออกจากวงจรของการเวียนเกิดเวียนตายซ้ำแล้วซ้ำเล่า คำตอบนี้สร้างความเปลี่ยนแปลงต่อทัศนคติในการดำเนินชีวิตของคุณสวิงทั้งทางโลกและทางธรรม

ทางโลก...ในพื้นที่ที่เขาทำงานอะไรคือปัญหาของพื้นที่นั้น รากเหง้าของปัญหาต้นตอคืออะไร ทางออกจากปัญหาอยู่ตรงไหน และด้วยวิธีการอย่างไร คือหลักของพระพุทธศาสนาที่เขาใช้ในการทำงาน ส่วนทางธรรม...เขารู้ตัวว่าตัวเองยอมตามใจที่ตกอยู่ใต้อำนาจของกิเลสทั้งรัก โลภ โกรธ หลง อิจฉา ริษยา อาฆาตพยาบาทมานาน จนมันมีกำลังสูง ทั้งผลึกทั้งตันให้ทำสิ่งไม่สมควร เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทำให้ใจทุกข์ร้อนดังถูกไฟเผาผลาญ วิธีควบคุมมันก็คือการปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาด้านดีให้มีกำลังมากุมด้านชั่ว

เขาจึงหันมาทำงานเพื่อละความตระหนี่ในใจ รักษา
ศีลห้าเพื่อให้ใจอยู่ในกรอบอันดีงาม ไม่ปล่อยให้ใจไป
คิดชั่ว พุดชั่ว กระทำชั่ว สุดท้ายคือการเพียรภาวนา
อย่างสม่ำเสมอที่บ้านในทุกเวลาที่สะดวกและอยากจะ
ทำ เพราะใจที่มีอำนาจ มีกำลัง คือใจที่นิ่งเป็น ใจที่
สงบระงับเป็น หรือเรียกว่าใจที่เป็นสมาธิอันควรแก่งาน
คุณสวิงบอกว่าถ้าเราไม่ฝึกใจ ใจของเราจะอ่อนแอ
ไหวยวบและยอมจำนนต่อสิ่งที่มากระทบ กวัดแกว่ง
ซัดส่ายไปตามกระแสภายนอก โดยละเลยภายในใจ

“ความตาย” เป็นคำพุทธธรรมดาสามัญที่ครอบครัว
เราคุยกันอยู่เสมอ แม้ในวงข้าว คุณสวิงปรารภนาขอ
ตายก่อนภรรยา จะได้มีคนคอยดูแลเมื่อป่วยหนักใกล้
ตาย และอยากตายแบบไม่ทุกข์ทรมานทูลนทูลรายซึ่ง
สมความต้องการทั้งสองประการ และเมื่อต้องเผชิญ
ความตายที่ใกล้เข้ามาอย่างรวดเร็วเพราะโรคมะเร็ง
ขั้นสุดท้ายที่กระจายไปทั่วทั้งปอด ตับ ไต และท่อน้ำดี
เมื่อตรวจพบหลังจากเข้ารับการรักษาได้เพียง 20
กว่าวัน ครอบครัวจึงต้องการให้หมอบอกคนไข้เองว่า
เป็นมะเร็ง เพราะมั่นใจในความเข้มแข็งของเขา และ

ด้วยเวลาที่เหลือน้อย สิ่งใดที่ต้องการให้หมอทำ จะ
ได้จัดการโดยเร็ว

คุณสวิงรับฟังด้วยอาการสงบ เขาบอกหมอว่า
“ผมไม่ได้รู้สึกตกใจอะไร ผมพร้อมสำหรับความตาย
เพราะผมได้พิจารณามันอยู่เสมอ คุณหมอช่วย
จัดการเรื่องมิใช่สูงของผมให้ลดลงด้วย ผมจะได้กลับ
บ้าน และผมขอปฏิเสธการให้คีโม ผมต้องการรักษา
แบบธรรมชาติบำบัด”

ครอบครัวเรา 4 คนพ่อแม่ลูกกอดกัน ไม่มีเสียง
ร้องไห้คร่ำครวญ แต่สัมผัสได้ถึงความรักที่มีให้แก่กัน
พวกเรายอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ชีวิตมันก็แค่นี้ เมื่ออยู่
ลำพังสองคน ถามเขาว่ากลัวตายไหม เขาตอบ
ชัดเจนเสียงแจ่มใสว่า ไม่กลัวเลยสักนิด ใจคอมั่นคง
ไม่มีวิตก ไม่มีกังวล ใจไม่ทุกข์ร้อนรน นิ่งสงบตั้งมั่น
ทำไมใจเราสองคนเหมือนกันเลย... น้ำตาแห่งความ
ปีติไหลอาบแก้มเราทั้งคู่ ยกมือไหว้ทวมห้าวว่าลูกทั้ง
สองได้รู้คุณของพระธรรมแล้ว บัดนี้ ผลแห่งธรรมะที่
เพียรปฏิบัติมานานนับสิบปีได้เกิดดอกออกผล ทำให้
ใจเรามั่นคงเหมือนภูผาใหญ่ที่ไม่ไหวติงกับพายุโหม

หลังจากเสียงเฮฮาของเพื่อนฝูงที่มาเยี่ยมไข้กลับ
ไป เราสองคนสามีภรรยาคุยกันเรื่องจัดงานศพ เขา
เรียกน้องๆ ที่ร่วมงานมาสั่งเสียว่าต้องการจัดงานศพ
ตนเองที่ไหน รูปแบบอย่างไร งานอาชีพเขาเป็นนัก
ยุทธศาสตร์ทางความคิด ตายทั้งที่ก็ตั้งวางแผนการ
ตาย เขาอยากตายด้วยคุณภาพจิตที่ดีและสงบ จึงไม่
ขอรับการรักษาด้วยเคมี แม้หมอผู้เชี่ยวชาญโรคมะ
เร็งจะเข้ามาขู่เป็นระยะๆ ให้ทำคีโม

เขาสั่งว่าเมื่ออาการวิกฤตห้ามใส่ท่อสายยาง
อาหารและอากาศ อย่ายื้อชีวิตด้วยเครื่องมือใดๆ และ
ห้ามร้องไห้ ปล่อยให้เขาไปแบบธรรมชาติด้วยความ
สงบ ความตายในทัศนะของเขาเป็นเพียงแค่จุดของ
การจบเพื่อเริ่มต้นใหม่ ด้วยต้นทุนความดีและความชั่ว
ที่เจ้าตัวได้ทำไว้ตอนเป็นคน เมื่อเห็นความตายเป็น
ธรรมดาของโลก ใจก็ยอมรับ ไม่วิตก ทุกข์ก็ไม่เกิด
เขาพร้อมสำหรับความตายเสมอด้วยการเจริญ
มรณานุสติมาเนิ่นนาน คุณสวิงกลัวที่จะทำชั่วทำเลว
ยิ่งกว่ากลัวตาย เขายังกล่าวขณะป่วยหนักว่า ตาย
ครั้งนี้ไม่เสียชาติเกิดแล้วเพราะได้ทำเต็มที่สุดกำลัง
ทั้งทางโลกและทางธรรม

อีก 20 วันต่อมา คุณสวิงก็จากไปในวันที่ 8 มีนาคม 2559 ด้วยวัย 59 ปี เขาไม่เคยร้องครวญคราง ไม่มีอาการเจ็บปวดจากมะเร็งเลยสักนิด เขาจากไปอย่างสงบมากเพราะแม้แต่ภรรยาที่อยู่ใกล้เพียงได้ เติงยังไม่รู้ว่าเขาเสียชีวิตแล้ว

ร่างกายที่ไม่ใช่แล้วหลังความตายเป็นภารกิจสำคัญสุดท้ายที่คุณสวิงออกแบบไว้นานแล้วให้นำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ด้วยการอุทิศร่างกายให้คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่ปี 2540 เขาได้สั่งเสียไว้ว่าสถานที่จัดงานศพก่อนส่งมอบร่างกายขอเป็นสุสานเล็กๆ ในหมู่บ้านที่ขับรถไปสำรวจไว้ล่วงหน้าก่อนเข้ารับการผ่าตัดที่โรงพยาบาล แต่มีเหตุให้ต้องเปลี่ยนสถานที่มาจัดงานศพที่วัดพระสิงห์วรวิหาร เพราะสามารถรองรับผู้ร่วมงานศพที่มากันอย่างล้นหลามได้ เป็นงานรวมสรรพกำลังกายและใจจากมิตรทุกสารทิศ ระหว่างครอบครัวและเพื่อนพี่น้องที่รวมทั้งกลุ่มชาวบ้านในทุกประเด็นปัญหาที่คุณสวิงเข้าไปคลุกคลีทำงานร่วมแก้ปัญหา จนพัฒนาสู่การพึ่งตนเอง จัดการตนเองได้ *“งานศพพอคุณ อินดีสุดๆ”*

เสียงเพื่อนวัยรุ่นของลูกพุดยิมแฉ่ง ทั้งที่มีข้าวเงี้ยว ของกินพื้นถิ่นอยู่เต็มปากเห็นเขามางานทุกวัน วนเวียน อยู่ตรงข้าวเงี้ยว คงติดใจในรสชาติเพราะทำจากข้าว มันปูที่ปลูกแบบอินทรีย์ แม้ไม่เข้าใจความหมายของ คำว่าอินดี แต่ด้วยคำมันสื่อถึงใจว่าใช่เลย นี่เป็นงานที่ สะท้อนความเป็นตัวตนของคุณสวิง ที่เรียบง่าย ง่าย ๆ ดู ธรรมดา ๆ แต่มีกลิ่นอายของล้านนาเต็มเปี่ยม ทั้ง ของกินพื้นถิ่น การแต่งกายของผู้คน สำเนียงการพูด คุย สรวยดอกไม้ (กรวยดอกไม้ในภาษาเหนือ) และ สังฆทานถวายพระที่ใส่ในก๊วยตีนข้างसानจากไม้ไผ่ ไม้ไผ่ใช้กระป๋องหิ้วสี่เหลี่ยมชินตา

นี่ไม่ใช่งานศพของครอบครัว แต่เป็นงานศพ ส่วนรวมที่เพื่อนพี่น้องพี่ร่วมกันออกแบบรังสรรค์ขึ้น ครอบครัวเป็นแค่ตัวประกอบที่ร้องขอให้งานศพมี กิจกรรมที่สนับสนุนงาน “จังหวัดจัดการตนเอง” ที่ คุณสวิงทำอย่างทุ่มเทให้เกิดกระแสขึ้นไม่มากนักน้อย จึงเกิดเวทีเสวนาเล็กๆ ถ้ายทอดสู่สาธารณะ

สิ่งที่คุณสวิงขออีกประการหนึ่งคือ ใช้ต้นไม้ ๓๓ ต้นปลูกในพิธีมากกว่าดอกไม้ที่ใช้แล้วต้องทิ้ง จึงออก

มาเป็นพวงหรีดต้นไม้ที่เน้นการนำไปใช้สอยภายหลัง

งานศพสี่เขียวของคุณสวิงให้ความรู้สึกผ่อนคลาย อิ่มตาอุ่นใจด้วยพรรณไม้นานาจากน้ำใจผู้มาร่วมงาน ที่ทั้งหิ้วทั้งอุ้มต้นไม้แสนรักคนละต้นสองต้นมาให้ “ลุงหวิง” ของเขา แทนคำว่ารักและอาลัย แล้วก็ต่างพากันเก็บความทรงจำอันงดงามด้วยรอยยิ้ม ถ่ายภาพคู่กับลุงหวิงที่ใหญ่กว่าตัวจริงท่ามกลางแมกไม้ จนดูเหมือนงานแสดงต้นไม้มากกว่างานศพ

อาหารเกือบทุกมื้อเป็นของกินพื้นบ้าน โดยเฉพาะมื้อกลางวันในวันสุดท้ายที่ชาวบ้านแม่ทาจัดทำ ได้ถูกแจกจ่ายด้วยรอยยิ้มจากมือสู่มือ มีข้าวเหนียว หมูทอด น้ำพริกแดงและผักนึ่ง ทั้งหมดห่อด้วยใบตอง เขียวสดใส มีดร้อยเป็นพวงและพิเศษสุดๆ เพราะเป็นอาหารอินทรีย์ปลอดสารพิษทั้งข้าวและกับข้าง ถูกใจผู้รับและผู้จากลา...คุณสวิงให้ความสำคัญมาก กับรากเหง้าความเป็นวิถีชุมชนที่หลากหลายงดงาม

บรรยากาศงานศพที่อบอุ่นอย่างมีพลังจนถึงจุดผู้คนมากมายให้มาเข้าร่วมนั้นเป็นแค่ผล...แต่เหตุของมันมาจากผู้ตายที่จากไปด้วยใจสงบ ยอมรับ

ความเป็นจริงว่าจุดจบของทุกชีวิตคือความตาย เขาเลือกที่จะกล้าตายมากกว่ากลัวตายนี้กระมังเป็นปัจจัยที่ทำให้คุณสวิงออกแบบงานศพของตนได้ตามปรารถนา ครอบครัวและผู้ใกล้ชิดก็คิดไปในแนวทางเดียวกัน บรรยากาศงานศพจึงปลอดโปร่งเหมือนฟ้าใสที่ไม่มีก้อนเมฆดำทะมึนของความทุกข์โศกเข้าปกคลุม ทุกอย่างดำเนินไปอย่างสงบอบอุ่นในตัวของมันเอง อบอวลด้วยความรักและความปรารถนาดีต่อกัน ด้วยมิตรไมตรีของเพื่อนพ้องน้องพี่นักพัฒนาที่ห่างหายจากกันไกล ได้ถูกหล่อหลอมอีกครั้งให้เป็นหนึ่งเดียวในงานศพรวมมิตรภาพนี้

มีคำกล่าวในงานที่ได้ยินโดยบังเอิญ *“เกือบ 30 ปีแล้วนะที่ไม่เจอกันเลย ขอขอบคุณลุงหวังที่ทำให้พวกเราได้มาเจอกัน”* ในความตายยังมีคุณค่าเล็กๆ ที่ทำให้ต้องฟังแล้วเพลออี๋ม

พิธีสุดท้าย เราวางดอกไม้หลากแดง...สัญลักษณ์แห่งความรักเพื่ออำลาคุณสวิงก่อนที่จะเคลื่อนร่างกายอันไร้วิญญาณไปรับตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เมล็ดพันธุ์และพรรณไม้มานาน...ถูกแจกจ่ายไป
พร้อมกับอุดมการณ์ในใจของคุณสวิง ต้นอุต “จังหวัด
จัดการตนเอง” แบ่งปันกันไปทุกสารทิศ เพื่อปลูก
ด้วยสองมือให้งอกงามสะพรั่งทั่วผืนแผ่นดิน

แถลงอาการป่วย ป๋อ ฤทธิ

ความตายของบุคคลสาธารณะ: ป๋อ ฤทธิ

ภัสร์นัจฉิ ศรีสุวรรณ

ความตายของคนสาธารณะมักสร้างปรากฏการณ์ไม่
เรื่องใดก็เรื่องหนึ่ง เช่นเดียวกับความตายของปอ ทฤษฎี
สรวงษ์ ที่สะท้อนภาพความตายของบุคคลสาธารณะได้
เป็นอย่างดี ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนับเป็น “มหากาพย์”
เชิงการรักษาพยาบาล การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน
และความรู้สึกสูญเสียของสังคมไทย บทความนี้จะนำ
เสนอประเด็นเรื่องการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแล
บุคคลสาธารณะในวาระสุดท้าย โดยนำเสนอการตาย
ของปอ ทฤษฎี สรวงษ์ เพื่อเป็นบทเรียนหรือ
อุทาหรณ์ทั้งสำหรับบุคคลสาธารณะและผู้ใกล้ชิด
ตลอดจนบุคคลทั่วไปเพื่อนำไปวางแผนชีวิตในวาระ
สุดท้าย

ปอ ทฤษฎี สหวงศ์ เขาคือบุคคลสาธารณะ

หากคำว่า “บุคคลสาธารณะ” หมายถึงบุคคลที่อยู่
ในความสนใจของสาธารณชน หรือผู้ที่การกระทำ
ของเขามีผลกระทบต่อสาธารณะ ก็นับว่าปอ ทฤษฎี
สหวงศ์ เป็นบุคคลสาธารณะอย่างจริงแท้แน่นอน ทั้ง
ในฐานะพระเอกยอดนิยม และเมื่อเขาเจ็บป่วยก็ยิ่ง
แสดงให้เห็นถึงความเป็นบุคคลสาธารณะที่ชัดเจนขึ้น
ผ่านความรักความห่วงใยที่เติมจำกัดวงอยู่เฉพาะ
กลุ่มแฟนคลับ เพื่อนฝูง และผู้หลักผู้ใหญ่ในแวดวง
การแสดง ขยายวงสู่สาธารณะผ่านการเผยแพร่ความ
ดีงามของเขาทางสื่อต่างๆ

นับตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2558 ต่อเนื่องถึง
ต้นปี พ.ศ. 2559 ไม่มีใครไม่รู้จักปอ ทฤษฎี สหวงศ์
คนส่วนใหญ่รู้จักเขาในฐานะพระเอกหนุ่มที่โลดแล่นอยู่
ในวงการบันเทิงมากกว่าสิบปี ส่วนคนนอกวงการบันเทิง
จะรู้จักเขาจากสื่อทุกแขนงที่เกาะติดตามเสนอข่าว
เกี่ยวกับอาการป่วยด้วยโรคไขเลือดออกชนิดร้ายแรง
แบบรายวันและวันละหลายครั้ง ซึ่งนับตั้งแต่การเข้า
โรงพยาบาลจนถึงวันเสียชีวิตกินเวลายาวนานถึง 70 วัน

การเจ็บป่วยและเสียชีวิตของเขาสร้างภาวะ “ช็อก” ให้กับสังคมไทยอย่างยิ่ง เมื่อวิเคราะห์จะพบสาเหตุหลายประการ ประการแรก เขาเป็นพระเอกหนุ่มที่เล่นละครในสถานีโทรทัศน์ช่องดังและส่วนใหญ่รับบทบาทหนุ่มบ้านนอกชื่อใสจิตใจดีงาม ทำให้คนกลุ่มใหญ่รู้สึกแะตะต้องได้ นำมาสู่ความรู้สึกรักใคร่ใกล้ชิดเหมือนคนในครอบครัว ประเด็นที่สอง การเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกซึ่งใครๆ ก็เป็นได้ และดูเหมือนจะเป็นโรคที่ไม่ร้ายแรงถึงขั้นคร่าชีวิตได้ แต่กลับมีอาการรุนแรงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน และประการสุดท้าย เป็นการเสียชีวิตของคนหนุ่มในวัยเพียงสามสิบกว่าปีเท่านั้น ถือว่าเป็นการตายก่อนวัยอันควรและปัจจุบันทันด่วนโดยไม่ได้กล่าวคำลา เพราะนับตั้งแต่ถูกส่งตัวเข้าโรงพยาบาล ก็ไม่มีใครได้ยินเสียงหรือเห็นหน้าค่าตาปอ ทฤษฎี ผ่านทางสื่อใดๆ อีกเลย

สิ่งที่จะช่วยทดแทนและเยียวยาความรู้สึกห่วงใยหรืออยาก رؤ้อยากเห็นของสังคมจึงถูกส่งผ่านช่องทางต่างๆ จนกลายเป็นปรากฏการณ์ในสังคมไทย ไม่ว่าจะ

เป็นการเปิดตัว “น้องมะลิ” เด็กหญิงวัย 2 ขวบ บุตรสาวของปอ ทฤษฎี ที่ไม่เคยเป็นที่รับรู้ของสังคมมาก่อน การดูหมิ่นและทำนายทายทักโชคชะตาของปอ ทฤษฎี จนนำไปสู่การบวชแก้บนของน้องชาย การส่งต่อข้อความรับบริจาคเลือดทางโซเชียลมีเดียเพื่อช่วยเหลือปอ ทฤษฎี จนทำให้คนบริจาคเลือดล้นโรงพยาบาล และสื่อมวลชนแย่งชิงกันถ่ายรูปแบบการเคลื่อนศพของปอ ทฤษฎี ออกจากโรงพยาบาลจนอยู่ในสภาพสกัตกั้น การเคลื่อนย้ายศพ จนถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสังคม

เหล่านี้ล้วนเป็นปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ เฉพาะบุคคลสาธารณะอย่างปอ ทฤษฎี เท่านั้น

ความตายของปอ ทฤษฎี...ใครตัดสินใจ

ปอ ทฤษฎี เป็นโรคไข้เลือดออกชนิดร้ายแรง โดยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ประมาณหนึ่งสัปดาห์ ก่อนถูกย้ายตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลรามาริบัติ เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2558 และเสียชีวิตเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559 รวมเวลา 70 วัน ค่ารักษาพยาบาลประมาณ 18 ล้านบาท

ในเชิงรายละเอียด เมื่อปรากฏเป็นข่าว อาการของปอ ทฤษฎี ก็อยู่ในขั้นวิกฤตแล้ว ดังในแถลงการณ์ชี้แจงอาการป่วยฉบับแรกของคณะแพทย์โรงพยาบาลรามธิบดีเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2558 สรุปได้ว่า เขาติดเชื้อไข้เลือดออกและมีอาการเลือดออกรุนแรงที่เยื่อหุ้มปอดด้านซ้าย ทำให้ระบบหายใจล้มเหลว ตับวาย ไตวาย ความดันในช่องท้องสูง มีภาวะช็อกจนต้องได้รับการปั๊มหัวใจเป็นเวลาประมาณ 3 นาที ต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ ยากกระตุ้นความดันขนาดสูง และฟอกไต

ในแถลงการณ์ฉบับต่อๆ มาเปิดเผยอาการป่วยที่รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และการรักษาตามอาการ จนกระทั่งแถลงการณ์ฉบับที่ 19 ซึ่งเป็นฉบับสุดท้ายเมื่อปอ ทฤษฎี เสียชีวิตแล้ว

ตลอดระยะเวลา 70 วันที่อยู่ในโรงพยาบาล ข่าวสารส่วนใหญ่เป็นความเคลื่อนไหวของบุคคลใกล้ชิดกับปอ ทฤษฎี แต่มีเพียงข่าวสารจากผู้รักษาพยาบาลที่ทำให้พอมองเห็นภาพความเจ็บป่วยในห้วงสุดท้ายของชีวิตของเขาได้ชัดเจนขึ้น เช่น ภายหลังจากเสียชีวิต

ของปอ ทฤษฎี นพ.มารุต จันทรา ผู้เชี่ยวชาญเวช-
บำบัดวิกฤต ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาล
รามธิบดี โพสต์ข้อความลงเฟซบุ๊กส่วนตัวว่า

“พี่ปอครับ ขอขอบคุณครับพี่ ที่สู้มากับพวกเรา
วันที่ผมบอกว่าพี่ไม่มีขา พี่ก็บอกว่าพี่จะสู้ไปกับผม
วันที่พี่ทรุด พี่ก็มองหน้า และบีบมือผม แม้ในวันที่
พวกเราเริ่มท้อ พี่ก็ยังสู้ พี่สู้แม้กระทั่งวันสุดท้ายของพี่
แม้วินาทีที่ผมร้องไห้ แม้เมื่อพี่จากไป แต่ยังทิ้งอะไร
ไว้ในใจน้องคนนี้

ผมขอเก็บความดีของพี่ จากมือที่พี่จับผมวันนั้น
ไว้เตือนตัวเองทุกๆ วันนะครับ ว่าเราควรเลือกใช้
ชีวิตแบบไหน เราเกิดมาเพื่ออะไร เพื่อที่จะตายไป
อย่างไรค่า ให้คนเขาตา หรือสู้แบบวีรบุรุษและจากไป
แบบเป็นตำนาน ผมจะสู้แบบพี่ ให้โลกนี้ดีกว่าเดิม
หลับให้สบายครับพี่ พี่ทิ้งอะไรไว้ให้โลกนี้มากพอแล้ว
จากน้องชายผู้กระชากวิญญาณพี่กลับมาด้วยสองมือนี้
สองครั้ง และผู้ปล่อยมือให้พี่จากไปอย่างสมศักดิ์ศรี”

ในประเด็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างแพทย์
และญาติพี่น้อง จากการติดตามข่าวสารที่ได้รับการ

ตีพิมพ์ทางสื่อต่างๆ จะพบว่าแทบไม่มีความเห็น
ความรู้สึก หรือมุมมองเกี่ยวกับความตายจากคนใน
ครอบครัวของปอเลย การให้สัมภาษณ์ของ ผศ.สงวน
สหวงษ์ ผู้เป็นพ่อของปอ ทฤษฎี เมื่อวันที่ 27
พฤศจิกายน เป็นเพียงครั้งเดียวที่มีการกล่าวถึง
รายละเอียดอาการของปอ ทฤษฎี พอให้เห็นภาพได้
ว่าขณะเจ็บป่วย เขายังมีสติสัมปชัญญะอยู่ สามารถ
กะพริบตา ลืมตา ขยับแขนซ้ายขวา สายหน้า ขยับ
ปากแต่ไม่มีเสียงพูด ขยับจมูกเคลื่อนไหว และมี
ปฏิกิริยาตอบรับครอบครัวที่อยู่รอบข้างได้บ้าง

และจากการให้สัมภาษณ์ของ รศ.นพ.สุรศักดิ์
ลีลาอุดมลิปิ ผอ.โรงพยาบาลรามาริบัติ ภายหลังจาก
เสียชีวิตของปอ ทฤษฎี ระบุว่า สำหรับช่วงวิกฤตนั้น
พบว่าช่วง 1-2 วันสุดท้าย อาการผู้ป่วยทรุดมาก โดย
แพทย์ได้ระดมผู้เชี่ยวชาญหลายๆ ส่วนช่วยกันดูแล
ทั้งปรึกษากับครอบครัวว่า ภาวะขณะนี้ไม่ไหวแล้ว คง
ต้องยอมรับ ทางครอบครัวก็ร่วมกันตัดสินใจว่าคงไม่
สามารถฝืนอะไรหลายๆ อย่าง ทั้งที่ช่วยกันต่อสู้มากกว่า
2 เดือนเศษ โดยตลอดการรักษาที่ผ่านมา มีการพูด

คุยกับผู้ใหญ่ของปอ ทั้งคุณพ่อ คุณแม่ คุณอา และ ภรรยา มีการฝ่าฝืนอุปสรรค ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็น ระยะมาตลอด โดยต้องร่วมกันตัดสินใจ เพราะ หลายๆ อย่างค่อนข้างซับซ้อนซึ่งแพทย์ได้ทำการรักษา อย่างเต็มที่

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า เมื่อเจ้าของชีวิตอย่าง ปอ ทฤษฎี อยู่ในภาวะวิกฤตและไม่สามารถสื่อสารได้ ภายใต้อาการตัดสินใจร่วมกันระหว่างแพทย์และคนใกล้ชิด การรักษาจะดำเนินต่อไปจนกว่าหมดสิ้นวิธีการรักษาหรือ เกินกว่าจะยืดชีวิตไว้ได้อีกต่อไป

ความตายของบุคคลสาธารณะ

การรักษาอย่างถึงที่สุดและยืดชีวิตผู้ป่วยออกไป ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ในกรณีของปอ ทฤษฎี หากนำมาเทียบเคียงกับกรณีการตายของบุคคล สาธารณะท่านอื่น เช่น ท่านพุทธทาสที่เสียชีวิตไปเมื่อ 20 กว่าปีก่อน และหลวงพ่อกุณที่เพิ่งเสียชีวิตไปเมื่อปีที่ แล้ว เราจะพบว่าบางสิ่งที่เกิดขึ้นมีความคล้ายคลึงกัน ในกรณีท่านพุทธทาส แม้จะแสดงเจตนาชัดเจนอย่าง

ชัดเจนว่าไม่ขอรับการรักษาในโรงพยาบาลหรือยื้อชีวิตด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ใดๆ แต่ท้ายที่สุดก็ไม่สามารถต้านความปรารถนาดีของผู้หวังดีรอบข้างได้ ท่านจึงถูกนำตัวไปรักษาด้วยวิธีการที่ท่านปฏิเสธในโรงพยาบาลและถูกยึดการตายออกไปอีก 40 กว่าวันก่อนจะต้องกลับมาเสียชีวิตที่สวนโมกข์ในท้ายที่สุด ในขณะที่ช่วงสุดท้ายของชีวิตหลวงพ่อบุญที่อายุมากและอาพาธหนักมานาน มีความพยายามยืดชีวิตของท่านออกไปทุกวิถีทาง แม้จะทราบว่าจะทำสำเร็จ ท่านก็คงมีสภาพไม่ต่างจาก “ผัก” เพราะสมองตายไปแล้ว

ตัวอย่างการตายที่ปรากฏในสังคมไทย ทำให้เห็นว่า บุคคลสาธารณะส่วนใหญ่ เมื่อถึงวาระสุดท้าย จะตายได้ยากกว่าคนทั่วไป อาจมาจากหลายปัจจัย อาทิ

1. ผู้คนจำนวนมากในสังคมไทยยังให้ความสำคัญกับการมีชีวิตยืนยาวมากกว่าการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เมื่อผู้ป่วยเป็นบุคคลที่เคารพนับถือหรือชื่นชอบ จึงคาดหวังให้พวกเขามีชีวิตอยู่ต่อไปให้นานที่สุด และความหวังดังกล่าวถูกส่งต่อไปยังบรรดาผู้ใกล้ชิดจนมีผลต่อการตัดสินใจในการรักษา

2. มีความพร้อมหรือมีผู้ให้ความช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการรักษา ในกรณีของปอ ทฤษฎี แม้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากถึง 18 ล้านบาท แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อครอบครัว เนื่องจากทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ต้นสังกัดของปอ เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

3. สังคมไทยยังมีความเข้าใจเรื่องการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง (Palliative Care) น้อยเกินไป จึงไม่ทราบว่าตนเองยังมีทางเลือกในการรักษาอื่นนอกเหนือจากการต่อสู้เพื่อยืดชีวิตออกไปให้นานที่สุดโดยไม่คำนึงถึงผลเสียในด้านอื่นๆ

อย่างไรก็ดี การเลือกวิธีการดูแลรักษาผู้ป่วยว่าจะสู้หรือถอยเมื่อไหร่ แค่นั้น ย่อมมีความเหมาะสมและแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขแวดล้อมผู้ป่วยแต่ละคน ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว กรณีของท่านพุทธทาสและหลวงพ่อกุณซึ่งล้วนแต่สูงอายุแล้ว โอกาสที่จะกลับมาใช้ชีวิตเป็นปกติย่อมมีน้อยมากหรือแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย การพยายามยืดการตายของท่านออกไปให้

นานที่สุดด้วยวิธีการต่าง ๆ จึงน่าจะมีคามเหมาะสมน้อยกว่ากรณีของปอ ทฤษฎี ซึ่งยังมีอายุไม่มาก และมีครอบครัวที่ต้องดูแล

อีกประการหนึ่ง ในกรณีของปอ ทฤษฎี การรักษาที่ยาวนานยังเปิดโอกาสให้ผู้ใกล้ชิดได้มีเวลาทำใจยอมรับความจริงอีกด้วย จึงเป็นการเยียวยาผู้ใกล้ชิดไม่ให้รู้สึกผิดติดค้างเมื่อผู้ป่วยจากไป ดังที่คุณแวนดา สหวงศ์ ภรรยาของปอ ทฤษฎี กล่าวว่า

“โบเชื่อจนถึงวันสุดท้ายของปอว่า ที่ปอพยายามสู้อยู่เป็นเวลา 70 วันในโรงพยาบาลอย่างยากลำบากนั้น เป็นเพราะต้องการจะซื้อเวลาเพื่อให้โบกับมะลิ ตั้งตัวได้ หลังจากนั้น ปอก็ทรุดลงตามอาการของโรคก่อนจะจากไปอย่างสงบ” โบยังบอกอีกว่า “สิ่งที่ปอบอกคือรักโบและบอกให้อยู่ให้ได้”

ฉันจะกำหนดความตายของตัวเองได้อย่างไร

กรณีปอ ทฤษฎี จากการสืบค้นข้อความและการให้สัมภาษณ์ตามสื่อต่างๆ ไม่พบว่าเขาเคยกล่าวถึงมุมมองเกี่ยวกับความตายไว้ที่ใดเลย มีเพียงการพูด

ถึงมุมมองการใช้ชีวิตไว้ในนิตยสารซีเคร็ต ซึ่งพอสรุปได้ว่าเขาพอใจและมีความสุขกับชีวิตที่ผ่านมา

จึงเป็นเรื่องยากที่จะตีความหรือคิดแทนว่า เขามีความรู้สึกอย่างไรจริงๆ กับการรักษาพยาบาลอย่างถึงที่สุดและตายจากไปหลังการรักษาเป็นเวลานานถึง 70 วัน แต่สิ่งหนึ่งที่อาจช่วยให้การรักษาเป็นไปตามเจตนาของเจ้าตัวมากขึ้นและช่วยให้ผู้ใกล้ชิดตัดสินใจได้ง่ายขึ้น เมื่อผู้ป่วยอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถสื่อสารด้วยตัวเองได้คือ การแสดงเจตจำนงบางอย่างเกี่ยวกับการรักษาและความตายไว้ล่วงหน้า ซึ่งไม่จำเป็นต้องทำเมื่อป่วยหนัก แต่ควรทำแม้ในขณะที่สุขภาพยังดีอยู่ เพราะไม่มีใครรู้ล่วงหน้าว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรกับชีวิตเหมือนอย่างกรณีปอ ทฤษฎี นั่นคือ การทำหนังสือแสดงเจตนากรณีเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในวาระสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นเอกสารที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และบอกกล่าวมุมมองเกี่ยวกับความตายและวิธีการรักษาพยาบาลที่อยากให้เป็นเมื่อเจ็บป่วยร้ายแรงหรืออยู่ในขั้นสุดท้ายของชีวิต

แล้วสื่อสารให้คนใกล้ชิดได้รับรู้เจตนารมณ์ของเรา
เพื่อให้สามารถตัดสินใจแทนเราได้ง่ายขึ้นและไม่รู้สึกผิด
เมื่อถึงเวลาที่เรต้องจากไป

ความตายต่ำทอกสก มทเรียนจากกรณี คร.วันชัย

เอกภาพ สิทธิวรรณณะ

รอบปีที่ผ่านมา คงไม่มีเหตุการณ์ความตายใดระทึกใจ
ไปกว่าการถ่ายทอดสดการเจรจาระหว่างตำรวจกับ
ดร.วันชัย ดันยัตโมนุฑ ผู้ต้องหาคดีฆาตกรรมอาจารย์
เพื่อนร่วมงานสองคน ในห้องสอบวิทยานิพนธ์ มหา-
วิทยาลัยราชภัฏพระนคร วิทยาเขตบางเขน เมื่อวันที่
18 พฤษภาคม 2559

ผลสรุปจบลงด้วยโศกนาฏกรรมของสามชีวิต
ดร.วันชัยใช้ปืนจ่อขมับยิงตัวตายในบ่ายวันรุ่งขึ้นที่
โรงแรมย่านสะพานควายระหว่างการเจรจามอบตัว
เหตุการณ์ดังกล่าวถูกถ่ายทอดสดออกทีวีบางช่อง
หลายช่องนำเสนอเป็นข่าวด่วน พร้อมๆไปกับมีผู้
ติดตามทั้งทางทีวีและสังคมออนไลน์ทั่วประเทศ

เหตุการณ์ระทึกขวัญนี้เป็นข่าวใหญ่ที่ถูกพูดถึงในหลายแง่มุม ตั้งแต่วันเกิดเหตุที่ ดร.วันชัยจ๋อชิงเพื่อนร่วมงาน การหนีออกจากมหาวิทยาลัยของผู้ก่อเหตุที่กล้องวงจรปิดจับภาพไว้ได้ ข้อความสังเสีที่หลุดมาจากทางโทรศัพท์มือถือของญาติผู้พี่ จนกระทั่งเกิดเหตุล่อมจับในวันรุ่งขึ้นในโรงแรมสุภาพ และกองทัพสื่อมวลชนเข้าถ่ายถอดสด เกาะติดสถานการณ์ข่าว

ที่นั่น ประชาชนได้เห็นภาพ ดร.วันชัยถือปืนจ่อศีรษะของตัวเองอยู่เป็นนาน พร้อมๆกับการเกลี้ยกล่อมเจรจายาวนานกว่า 5 ชั่วโมงผ่านสื่อหลากหลายช่อง ผังรายการปกติถูกยกเลิก หลีกทางให้กับข่าวสด สะเทือนขวัญ ฟีดข่าวโซเชียลเน็ตเวิร์คเต็มไปด้วยรายงานและปฏิบัติการเรียดขิงของผู้ชม มีการรายงานข่าวต่อวนคั่นเวลาครั้งแล้วครั้งเล่า จนกระทั่งเสียงปืนดังขึ้นในเวลา 18.44 น. เมื่อ ดร.วันชัยปลิดชีวิตตนเองด้วยปืนกระบอกนั้น

กรณีการตายดังกล่าวเป็นเหตุการณ์สะเทือนขวัญที่ถูกให้ความสำคัญในหน้าข่าวหนังสือพิมพ์ จอทีวี ตลอดจนวงเสวนาอีกหลากหลายเวที ทั้งยังส่งผล

กระทบเป็นระลอกความเคลื่อนไหวต่อมาในอีกหลาย สัปดาห์ อย่างน้อยก็ในวงการศึกษาและวงการสื่อมวลชน

ในแวดวงการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรภาค พิเศษระดับอุดมศึกษาคงต้องทบทวนตนเองอย่างหนัก ความขัดแย้งถึงตายของกรณีสะท้อนขวัญดังกล่าว สะท้อนให้เห็นปัญหาหลายประการ สิ่งที่อยู่นอกเหนือไปจากข้อความตัดพ้อและเสียใจในจดหมายสั่งเสียของ ดร.วันชัย แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งและความ รุนแรงในการจัดการทรัพยากรของมหาวิทยาลัย อาทิ การจัดการผลประโยชน์ในหลักสูตรพิเศษ การจัดสรร อำนาจ ตำแหน่ง เกียรติยศในระบบธุรกิจการศึกษา เราได้เห็นวัฒนธรรมอุปถัมภ์ การเล่นพรรคเล่นพวก ตลอดจนความบกพร่องในระบบคุณธรรม จริยธรรม ของบุคลากรในสถาบันการศึกษา ซึ่งไม่น่าจะดำรงอยู่ เพียงกรณีของ ดร.วันชัยเท่านั้น แต่สะท้อนว่าระบบการ ศึกษาทั้งระบบมีปัญหาในระดับที่ลึกและกว้าง เพียง แต่ในกรณีอื่นอาจไม่รุนแรงเทียบเท่า

นอกจากนี้ การปล่อยให้บุคลากรสะสมความ
คับแค้นถึงขั้นระเบิดออกมาเป็นการฆาตกรรม ยังแสดง
ให้เห็นว่า ระบบยุติธรรมและการช่วยเหลือเยียวยาที่
มหาวิทยาลัยและสังคมไทยมีอยู่ ไม่อาจช่วยแก้ปัญหา
ความขัดแย้งได้ “บันทึกก่อนสิ้นชีพ” ของผู้ก่อเหตุ ชี้
ให้เห็นสภาพปัญหาที่รุนแรง เรื้อรังยาวนาน กระทั่งรู้สึก
สิ้นหวังว่าตนเองคงไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่ได้รับ
การฟื้นฟูเกียรติและศักดิ์ศรีดังที่ควรจะเป็น

การตายของ ดร.วันชัยและเพื่อนอาจารย์ จึงชี้ให้เห็น
ความจำเป็นเร่งด่วนในการตรวจสอบปัญหาเชิง
โครงสร้างของระบบธุรกิจการศึกษา หากเป็นไปได้
ควรพร้อมใจกันปฏิรูปมาตรฐานระบบการศึกษาในระดับ
ปริญญาโทและเอกทั่วประเทศ ให้เป็นไปตามหลัก
ธรรมาภิบาล มีมาตรฐานและไร้ความรุนแรง

อีกแฉดวงหนึ่งที่ได้รับผลกระทบในทางเสื่อมเสีย
จากกรณีการตายดังกล่าวคือ สถาบันสื่อมวลชน

การถ่ายทอดสดจากสำนักข่าวของสถานีโทรทัศน์
บางช่อง การเสนอข่าวด่วนครึ่งชั่วโมงเป็นระยะๆ การ
ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ส่วนตัวของผู้สื่อข่าว

การเผยแพร่ภาพผู้ต้องหา ผู้อยู่ในระหว่างกระบวนการ
เจรจา การเปิดเผยแผนการทำงานของตำรวจ การ
บันทึกสดนาที่เป็น-นาที่ตายของ ดร.วันชัย ตลอดจน
การสัมภาษณ์เพื่อนและญาติของ ดร.วันชัย หลังจบ
เหตุการณ์ยิงตัวตายหมาดๆ ให้บทเรียนอะไรแก่สังคม

ปฏิเสธไม่ได้ว่า ชาวเหตุการณ์ ดร.วันชัยยิงตัว
ตาย มีคุณค่าความเป็นข่าวสูง เพราะ 1) มีความสดใหม่
2) มีความใกล้ชิด 3) มีความสำคัญ 4) มีผลกระทบ
5) มีความขัดแย้ง และ 6) เป็นเรื่องสนใจของมนุษย์
ทั่วไป ดังนั้น จึงมิใช่เรื่องแปลกและไม่ใช่ปัญหาที่
เรื่องราวของ ดร.วันชัยจะถูกรายงานเป็นข่าวด่วน แต่
ปัญหาคือวิธีการนำเสนอของสื่อมวลชน ที่หมิ่นเหม่
ล่อแหลมต่อการละเมิดจริยธรรมวิชาชีพ

ประเด็นที่หลายฝ่ายให้ข้อวิพากษ์วิจารณ์การ
ทำงานเกาะติดสถานการณ์ของสื่อมวลชน เช่น

1. สื่อมวลชนจงใจแพร่ความรุนแรง การถ่ายทอด
สด ดร.วันชัยที่กำลังขู่ว่าจะฆ่าตัวตาย และใช้ปืนจำลอง
ศีรษะตนเอง ของสถานีโทรทัศน์ ไทยรัฐทีวี เนชั่นทีวี
ทีเอ็นเอ็น 24 สปริงนิวส์ และสถานีโทรทัศน์ผ่าน

ดาวเทียมที่นิวส์ ถือเป็น การเผยแพร่ความรุนแรง
หวาดเสียว ละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม
ทั้งนี้ ปัญหาของการเผยแพร่ความรุนแรงผ่านสื่อ
สาธารณะ ได้แก่ การสร้างพฤติกรรมเลียนแบบ การ
สร้างระบบคิดว่าปัญหาจะถูกแก้ไขหรือได้รับความ
สนใจก็ต่อเมื่อมีการใช้ความรุนแรง

2. การนำเสนอความรุนแรงในเวลาที่มีผู้ชมเป็น
เด็กและเยาวชน การเผยแพร่สถานการณ์ตึงเครียด
ภาพการพยายามฆ่าตัวตาย ส่งต่อความเครียดความ
กังวลแก่ผู้ชม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่กำลัง
ทยอยเดินทางกลับบ้านในช่วงเย็น เหตุการณ์ดังกล่าว
จึงมีความเสี่ยงอย่างยิ่งที่เด็กและเยาวชนจำนวนมาก
อาจเห็นเหตุการณ์การฆ่าตัวตาย โชคดีที่ ดร.วันชัย
ลั่นไกในตำแหน่งที่กลองไม่สามารถบันทึกเหตุการณ์
ไว้ได้

3. การถ่ายทอดสดสร้างความกดดันแก่ผู้
เกี่ยวข้องในสถานการณ์ ทั้งตัวดร.วันชัยและเจ้าหน้าที่
ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน หลายกรณี การถ่ายทอดสดที่เปิด
เผยประวัติในอดีต การกระทำผิดซ้ำ รวมถึงข้อเสนอ

คำวิจารณ์ที่ประนามผู้กระทำผิด อาจบีบทางเลือกของ ผู้ก่อเหตุจนกระทั่งไม่มีที่ยืนในสังคม ในท่ามกลาง ความสับสนอลหม่าน ผู้ก่อเหตุอาจมองไม่เห็นทางออก อื่นนอกจากการฆ่าตัวตาย น่าคิดว่า การถ่ายทอดสด เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ก่อเหตุยิงขมับฆ่าตัวตาย

4. การถ่ายทอดสดการตายของ ดร.วันชัย มี เหตุการณ์ในหลายช่วงหลายตอนที่นับได้ว่าละเมิด สิทธิส่วนบุคคล ความเป็นส่วนตัวของญาติ อาทิ การ รุ้มสัมภาษณ์เพื่อนอาจารย์ที่มาช่วยตำรวจทำหน้าที่ ไกล่เกลี่ยเจรจาให้ ดร.วันชัยมอบตัว การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ถ่ายทอดสดชีวิตของเพื่อนและญาติของ ดร.วันชัย ใน ขณะที่อารมณ์ยังคุกรุ่นและอยู่ในสภาวะเปราะบาง การเผยแพร่ภาพดังกล่าวเป็นเรื่องไม่สมควร ไม่เคารพ สิทธิส่วนบุคคล ประเด็นปัญหานี้ คนทำงานสื่อใน พื้นที่ควรทบทวนการทำงาน และบรรณาธิการข่าว ควรกลั่นกรองให้การเสนอข่าวเป็นไปอย่างมีจริยธรรม รับผิดชอบต่อสังคมและผู้ชม

โดยไม่รู้ตัว การนำเสนอภาพกรณีการฆ่าตัวตาย ของ ดร.วันชัย ตอกย้ำทัศนคติต่อความตายที่สังคมไทย

คุณชิน นั่นคือ “เมื่อทำความผิดร้ายแรง เราอาจหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย” ดังนั้น จึงไม่แปลกที่เราจะได้ยินคนฆ่าตัวตายหนีหนี ฆ่าตัวตายหนีความผิด ฆ่าตัวตายเพื่อพ้นความเจ็บปวดและปัญหาที่รุมเร้า

ยิ่งนำหัวใจมากขึ้นไปอีก หากเราจะเชื่อต่อจากนั้นว่า เมื่อคนคนนั้นจบชีวิตไปแล้ว ปัญหาของผู้ตายย่อมจบลงไปด้วย ทั้งๆ ที่เหตุปัจจัยของปัญหายังคงอยู่อย่างครบถ้วน และสังคมก็ยังคงยังไว้ระบบช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบปัญหาอยู่นั่นเอง

ความตายที่ถูกลืม

ศรินธร รัตน์เจริญขจร

รายงานข่าวสถานการณ์ความรุนแรงที่จังหวัดชายแดนใต้ของไทย¹ ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง เมื่อได้รับฟัง เราอาจรู้สึกเบื่อหน่ายกับความยืดเยื้อ หรือรับฟังเพียงแค่ผ่านเลยเพราะเคยชินกับเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นแทบทุกวัน คำถามที่ว่าเมื่อไหร่ความรุนแรงจะยุติ ความสงบจะกลับคืนมานั้น ไม่อาจตอบได้ด้วยถ้อยคำสั้นๆ เนื่องเพราะความซับซ้อนของปัญหาที่สั่งสมมาแสนนาน

หากลองทบทวนย้อนไปยังจุดเริ่มต้นเรื่องราวที่ปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นจุดปะทุความรุนแรง ในปีนั้น เกิดเหตุการณ์ใหญ่สองครั้ง คือ กรณีล้อมปราบที่มัสยิด

¹ จังหวัดชายแดนใต้ของไทยที่เกิดเหตุความรุนแรง หมายถึง สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา คือ อำเภोजะนะ เทพา สะบ้าย้อย และนาทวี

กรือเซะ จังหวัดปัตตานีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2547 มีผู้เสียชีวิตรวม 32 ราย (ไม่รวมเหตุการณ์อื่นในวันเดียวกันซึ่งมีผู้เสียชีวิตเช่นกัน) และกรณีสลายการชุมนุมที่หน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2547 ซึ่งมีผู้เสียชีวิตจากการควบคุมตัวบนรถจีเอ็มซีและถูกยิงรวม 78 ราย (ไม่รวมผู้สูญหาย)

จากนั้น มี “ความตาย” เกิดขึ้นต่อเนื่องกว่าห้วงทศวรรษ มีบันทึกตัวเลขผู้เสียชีวิตตั้งแต่ปี 2547-2557 จำนวนรวมทั้งสิ้น 6,286 ชีวิต เฉลี่ยปีละ 571 คน² เดือนละ 48 คน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า

**ที่นี่มีคนตายจากสถานการณ์ความไม่สงบทุกวัน
วันละ 1-2 คน**

² สุภาภรณ์ พนสนาชี และคณะ. “สรุปสถิติเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปี 2557: ปีที่มีจำนวนเหตุการณ์น้อยที่สุดในรอบ 11 ปี” ฐานข้อมูลเหตุการณ์ชายแดนใต้ ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ <http://www.deepsouthwatch.org/node/6596>

อย่างไรก็ดี หากเราสำรวจลงไปในพื้นที่ขัดแย้งต่าง ๆ ให้ละเอียดขึ้น แม้การต่อสู้ในภาวะสงครามย่อมต้องมีการสูญเสียชีวิต กระนั้น กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ หรือกฎของสงครามยังมีขอบเขตของการป้องกันไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะ “เด็ก” และ “ผู้หญิง” หากมีเด็กต้องมาเสียชีวิตจากเหตุความรุนแรง มักส่งผลสะท้อนทางความรู้สึกและผลสะท้อนในการแก้ไขปัญห

ตัวอย่างเช่น ความขัดแย้งยืดเยื้อในประเทศไอร์แลนด์เหนือและสหราชอาณาจักร³ ซึ่งมีแนวร่วมต่อสู้ที่รู้จักกันในนาม IRA (Irish Republic Army) ก่อเหตุรุนแรงต่อเนื่อง มีผู้คนบาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก แต่เหตุการณ์ระเบิดที่เมืองวอร์ริงตัน (Warrington) บนเกาะอังกฤษ เมื่อเดือนมีนาคม 2536 ซึ่งทำให้เด็ก

³ รายละเอียดเพิ่มเติมที่ เมธัส อนุวัตรอุดม “การสร้างความปลอดภัยแห่งชาติ: กรณีศึกษาไอร์แลนด์เหนือ สหราชอาณาจักร” ฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า หมวดกรณีศึกษาการสร้างเสริมสังคมสันติสุข www.wiki.kpi.ac.th และ https://en.wikipedia.org/wiki/Warrington_bomb_attacks

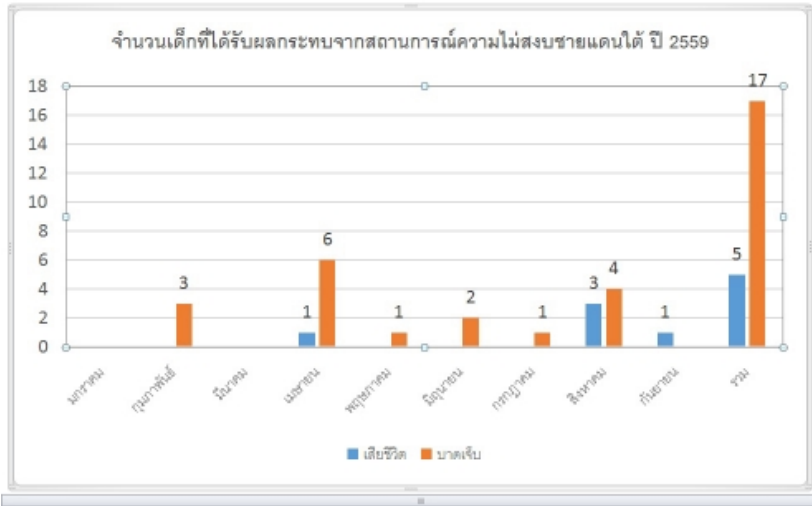
สองคนวัย 3 ขวบและ 12 ปีเสียชีวิต นับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้คนในสังคมไม่อาจยอมรับความรุนแรงได้อีกต่อไป ทุกฝ่ายเกิดความละอายต่อสิ่งที่เกิดขึ้นและปรับทัศนะจากความต้องการแก้แค้นมาสู่การสร้างสันติภาพ หรืออีกตัวอย่างหนึ่งเมื่อปีที่แล้ว ภาพความตายของหนูน้อยอลัน เด็กชายชาวซีเรียวัย 3 ขวบ ก็ส่งผลสะท้อนระดับโลกต่อปัญหาผู้ลี้ภัยเช่นเดียวกัน

กลับมาที่พื้นที่ขัดแย้งจังหวัดชายแดนใต้ของไทย
ที่นี่มี “เด็กตาย” เช่นกัน

เมื่อลองทบทวนจำนวนความตายของเด็ก จากรายงานบันทึกสถิติตั้งแต่ปี 2547 - 2558 พบว่ามีจำนวนเด็กและเยาวชนเสียชีวิตรวม 86 คน⁴

⁴ สุรวรา แก้วหุ้ย และสุภาภรณ์ พันสนาชี. “สถานการณ์เด็กในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้: 11 ปี ของเด็กและเยาวชนในวังวนแห่งความรุนแรง” ฐานข้อมูลเหตุการณ์ชายแดนใต้ ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ <http://www.deepsouthwatch.org/node/6656> (ข้อมูลนี้เก็บโดยกำหนดเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี)

ส่วนในปัจจุบันปี 2559 (ข้อมูล ณ วันที่ 20 กันยายน 2559) ยังคงมีความตายของเด็กอีก 5 คน และบาดเจ็บรวม 17 คน⁵ (ดูแผนภูมิประกอบ)

โดยในบรรดาเด็กที่เสียชีวิต มีเด็กเล็ก 2 คน คือ เด็กชายอายุ 4 ปีเสียชีวิตจากเหตุระเบิดที่สถานีรถไฟอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ในเดือนเมษายน และ

⁵ ข้อมูลสถิติอ้างอิงจาก หน่วยงาน หีมมิหน๊ะ กลุ่มด้วยใจ (“กลุ่มด้วยใจ” ตั้งอยู่ที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา มีพันธกิจในการปกป้องการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะการละเมิดสิทธิเด็ก รวมทั้งการรณรงค์ในการเข้าถึงความยุติธรรม และการป้องกันการทรมานในพื้นที่ขัดแย้ง)

เด็กหญิงวัย 2 ขวบเสียชีวิตจากคมกระสุนขณะนั่งรถ
มอเตอร์ไซค์ไปกับพ่อของเธอที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัด
สงขลา ในเดือนสิงหาคม

กัณยายน เดือนที่เขียนบทความนี้ เสียงของผู้เป็น
แม่ดังจากรายงานข่าวโทรทัศน์

*“ไม่อยากให้เกิดขึ้นกับคนอื่นแล้ว พอแล้วค่ะ หยุด
แค่นี้ ต้องสูญเสียลูก ลูกใครใครก็รักใช้ไหมคะ ให้พอ
แค่นี้เถอะ”⁶*

ลูกสาววัย 5 ขวบของเธอเสียชีวิตจากระเบิด
พร้อมกับพ่อ ตอนเช้าตรู่ของวันที่ 6 กันยายน 2559
ที่หน้าโรงเรียนบ้านตาบา อำเภอตากใบ จังหวัด
นราธิวาส

ตัวเลขความตายของเด็กถูกบันทึกอีกครั้ง

ตลอดระยะเวลา 13 ปี (2547 - 2559) มีจำนวน
เด็กตายรวมแล้ว 91 ชีวิต

⁶ รายการข่าว 3 มิติ วันที่ 6 กันยายน 2559 ชมย้อนหลังที่ <http://goo.gl/KYPccF>

...

คำถามสำคัญคือ จะหยุดตัวเลขความตายของเด็กได้อย่างไร หรือต้องมีเด็กตายจำนวนเท่าใด จึงสามารถส่งผลสะท้อนให้สังคมหันกลับมาช่วยกันแก้ไขปัญหา ช่วยกันสร้างสันติภาพที่จังหวัดชายแดนใต้ได้บ้าง

ทุกคนทุกฝ่ายอาจต้องเริ่มศึกษาปัญหาความขัดแย้งอย่างจริงจัง ทำให้ทุกชีวิตที่ต้องสูญเสียมีคุณค่า นำความตายของเด็กเหล่านี้มาเป็นจุดเปลี่ยนทัศนคติ และบทเรียนสำหรับช่วยกันแก้ปัญหาก็จะสมมาอย่างยืดเยื้อ

อย่าปล่อยให้ความตายเพียงแค่ถูกจดบันทึกเป็นตัวเลขไปเรื่อย ๆ แต่กลับถูกผู้คนในสังคมละเลย ไม่บันทึกเข้าไปอยู่ในความทรงจำ

บทเรียนของสังคมไทย จากการฆ่าตัวตายผ่าน Live streaming

ปองกมล สุรัตน์

กลางดึกวันที่ 6 กันยายน 2559 ชายคนหนึ่งบอก
กับโลกนี้ว่าเขากำลังจะฆ่าตัวตาย

...

หลังตั้งสเตตัสในเฟซบุ๊กแจ้งข่าวว่าตัวเองกำลัง
จะตาย เขาลงมือทันทีโดยถ่ายทอดสดการฆ่าตัวตาย
ของตัวเองแบบดิบๆ ไม่มีเซนเซอร์ การถ่ายทอดสด
ดังกล่าวเผยแพร่ผ่านระบบไลฟ์สตรีมมิ่ง (Live stream-
ing) หรือการรับ/ส่งสัญญาณภาพและเสียงบนเครือ-
ข่ายอินเทอร์เน็ต เหตุการณ์ฆ่าตัวตายจึงถูกรู้เห็น
อย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด โดยกรณีนี้ถ่ายทอด
ผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) โซเชียลมีเดียที่มีผู้
ใช้เป็นอันดับต้นในไทย “คลิปบันทึกสดครู่ฝีก รมภ.
วัย 30 ปี ผูกคอตายกับพัดลมแขวนผนังในห้องพัก

จนเสียชีวิต” จึงกลายเป็นกระแสสังคมอย่างรวดเร็ว และเผยแพร่สู่คนจำนวนมากทั้งดูสดและดูย้อนหลัง ช่องโทรทัศน์ โซเชียลมีเดีย ยูทูบ หนังสือพิมพ์ ต่างออกข่าวครึกโครมในช่วงเวลาหนึ่ง เหตุการณ์ดังกล่าวสร้างความหดหู่ ตกตะลึงแก่คนในสังคม เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในวงกว้าง และสะท้อนบทเรียนเกี่ยวกับความตายที่สำคัญต่อสังคมอยู่หลายประการ

ความตายแบบสดและรุนแรง อาจนำไปสู่ความกลัวตายมากขึ้น

ในมุมมองเรื่องความตาย การฆ่าตัวตายเป็นการเจตนาทำให้ตัวเองพ้นไปจากสภาพมีชีวิต เป็นความรุนแรงที่มาจากสาเหตุหลายประการ และมีความซับซ้อนแตกต่างกันในแต่ละกรณี แต่การฆ่าตัวตายผ่านพื้นที่สาธารณะ เช่น เฟซบุ๊กไลฟ์ เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนแง่มุมเกี่ยวกับความตายรูปแบบใหม่ที่เขย่าความรู้สึกของคนในสังคมไม่น้อย การเรียนรู้เรื่องความตายเป็นสิ่งที่ดีสำหรับการเตรียมตัวเมื่อถึงเวลาอันสมควร และเป็นสัจจะที่ทุกคนควรตระหนัก แต่

การรับรู้ความตายในรูปแบบที่มีความรุนแรงต่อหน้าต่อตา เห็นปฏิกริยายี่อยู่ดของร่างกาย มีภาพ เสียง การเคลื่อนไหวแทบไม่ต่างไปจากการอยู่ในที่เกิดเหตุ อาจทำให้ความตายถูกรับรู้ในลักษณะน่าหวาดหวั่นพรึ่นพรีง เจ็บปวดทรมาน กล่าวคือ อาจเป็นเหตุให้เกรงกลัวความตายมากขึ้น ตอกย้ำภาพจำของความตายในแง่ลบ เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้เรื่องความตายฉันมิตร

ความตายที่สลายพรมแดนความเป็นส่วนตัว

กรณีดังกล่าวนับเป็นความตายของปัจเจกที่มีความเป็นสาธารณะสูงสุดเท่าที่เคยมีมาในสังคมไทย คือผ่านการรู้เห็นของคนจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังถูกบันทึกไว้อย่างถาวรในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะวนดูซ้ำเมื่อใดก็ได้ จากเดิมความตายเป็นเรื่องในครัวเรือน เหล่าญาติมิตรใกล้ชิดที่ต้องการคอยดูใจ กลายเป็นการเปิดเผยต่อคนแปลกหน้านับร้อยพัน แม้ว่าเจตนาผู้ตายอาจอยากสื่อสารโดยตรงกับภรรยาที่กำลังมีปัญหาแยกทางกัน และเป็นมูลเหตุสำคัญ

ของการฆ่าตัวตายครั้งนี้ แต่การถ่ายทอดสดในเฟซบุ๊ก ส่วนตัวก็ขยายจำนวนคนดูเป็นทวี ผ่านการแชร์และ อัปโหลดสื่อต่างๆ ต่อกันเป็นทอดๆ ความตายครั้งนี้ เป็นเนื้อหาที่ปรากฏในสื่ออินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกับ ข่าวสารเรื่องราวทั่วไปในชีวิตประจำวัน เป็นของ สาธารณะที่ไม่ผ่านการกลั่นกรองใดๆ แต่ทะลุออกมา จากเพจส่วนตัวกระจายตัวสู่สื่อสังคม

การทำให้ความตายเป็นเรื่องลึกลับ โดยปิดบัง และไม่พูดถึงนั้นเป็นสิ่งขัดขวางการเรียนรู้ความตาย อย่างเข้าใจและเตรียมตัวตายอย่างสงบ แต่การเปิดเผย ความตายที่รุนแรง เช่น การทำร้ายร่างกายตนเองจน เป็นเหตุให้เสียชีวิตอาจส่งผลกระทบตามมา อาทิ การ เลียนแบบการแก้ปัญหาในกลุ่มเสี่ยง เช่น วัยรุ่น ผู้ที่ กำลังมีปัญหาค้ำยกัน หรือผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิต ทัศนคติแง่ลบต่อความตายซึ่งเกิดจากการเชื่อมโยงว่า ความตายคือความทรมาน การบริโภคความรุนแรง ของคนในสังคม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ยังไม่มี วิจารณญาณเพียงพอ นอกจากนี้ สื่อมวลชนบาง สำนักใช้ภาษาในลักษณะยกย่องเพื่อขายข่าวการฆ่า

ตัวตาย เช่น ใช้คำว่า “ใจกล้า” มีนัยยะชี้หน้าว่าการฆ่าตัวตายหมายถึงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว สะท้อนความไม่รอบคอบของสื่อมวลชนต่อการนำเสนอข่าวเหล่านี้คือสิ่งที่สังคมต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของการเปิดเผยเรื่องความตายในด้านขอบเขตและรูปแบบการนำเสนอในพื้นที่สื่อ

การเสพความตาย

ที่มีความรุนแรงแบบเรียลไทม์

เสี่ยงสะท้อนจากคนจำนวนหนึ่งที่รับชมคลิปการฆ่าตัวตายตั้งแต่ต้นจนจบ เห็นร่างที่มีชีวิตจนไร้ชีวิต เห็นท่าทางอากัปกิริยาต่างๆ จนห้วงสุดท้าย หลายคนหดหู่กับสิ่งที่เห็นสดๆ ตรงหน้า ทั้งที่ทราบล่วงหน้าว่าถ้าดูจะเจอกับอะไร ความย่นแย่งนี้อาจเกิดจากความสดใหม่และสมจริงของการถ่ายทอดที่ดึงดูดให้คนอยากดู แม้สิ่งที่เห็นจะสื่อเค้าว่ามีความรุนแรงมากเพียงใดก็ตาม ปรัชญาการณดังกล่าวเป็นพฤติกรรมการบริโภคสื่อที่พึงระวังการซาชินต่อการเสพความรุนแรง และเห็นภาพกระบวนการฆ่าตัวตายเป็นเรื่องธรรมดา ดังนั้น

ผู้รับสื่อควรคิดอย่างรอบคอบก่อนตัดสินว่าจะเผยแพร่จากความรุนแรงนั้นและเป็นส่วนหนึ่งของการกระจายสื่อสู่คนอื่นหรือไม่

การตัดสินคุณค่าชีวิต และวิจารณ์ความตายของผู้อื่น

กระแสตอบกลับจากสังคมไทยเกี่ยวกับการถ่ายทอดสดฆ่าตัวตายเป็นไปอย่างหลากหลาย ตั้งแต่สลดหดหู่ รู้สึกหวาดกลัวต่อภาพที่ปรากฏ เฉยๆ ไม่ยินดียินร้าย รู้สึกเสียใจต่อเหตุการณ์ กระทั่งวิจารณ์ด้วยความคะนองหรืออคติส่วนตัว เช่น มุ่งเป้าตำหนิที่ชีวิตส่วนตัวหรือพฤติกรรมชั่วสาวของผู้ตาย เหยียดหยามสาเหตุการฆ่าตัวตาย เป็นความจริงว่าความเห็นสาธารณะเป็นสิ่งที่ห้ามกันยาก โดยเฉพาะเรื่องราวความขัดแย้งทางศีลธรรมจรรยา เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่สร้างจารีตในการยอมรับพฤติกรรมร่วมกัน แต่การแสดงความเห็นทับถมผู้ที่ตายไป เหยียดหยามศักดิ์ศรี ตัดสินว่าไม่ควรมีชีวิตอยู่ เป็นสิ่งที่ต้องพึงระวังการก้าวล่วงคุณค่าชีวิตของผู้อื่น

และถ้อยคำเหล่านั้นอาจส่งผลต่อญาติผู้ตายอีกด้วยการ
วิจารณ์ความตายของผู้อื่นจึงควรกลั่นกรองให้
รอบคอบก่อนพูด รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นแบบคึก
คะนอง สนุกสนาน โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็น
สาธารณะ ซึ่งหากเป็นกรณีที่ผู้กำลังจะฆ่าตัวตายแล้ว
เห็นการโต้ตอบของคนที่เข้ามาดูถ่ายทอดสดในเชิง
เย้ยหยัน ทำทนาย ยิงเสียงต่อการกระตุ้นให้ลงมือ ทั้งที่
มีโอกาสกลับใจไม่ทำร้ายตัวเอง หากได้รับการช่วยเหลือ
อย่างถูกต้องและตึงสติกลับมาได้

การปรับตัวของสังคม ต่อการฆ่าตัวตายถ่ายทอดสด

สำหรับการฆ่าตัวตายถ่ายทอดสด หากญาติ
เห็นความเคลื่อนไหว แล้วรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจและ
คนใกล้ชิดจนเข้าถึงตัวอย่างรวดเร็ว อาจยังช่วยเหลือ
และเจรจาได้ทัน ส่วนผู้ที่เห็นการถ่ายทอดสดการฆ่าตัว
ตาย ควรรายงานผู้เกี่ยวข้อง เช่น การกดแจ้งเหตุกับ
แหล่งถ่ายทอด เลี่ยงการชมและแชร์ แล้วพาตัวเอง
ออกมาจากพื้นที่ความรุนแรง งดการวิจารณ์ที่รุนแรง
หรือละเมิดสิทธิผู้ตายหรือพยายามฆ่าตัวตาย

ในขณะที่เดียวกัน สื่อที่สามารถแชร์คลิปวิดีโอหรือถ่ายทอดสดได้ ควรมีระบบกลั่นกรองเนื้อหาความรุนแรง เชื่อมโยงการรายงานแจ้งเหตุอย่างรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งสื่อบางแห่งเริ่มพัฒนาการรายงานเหตุการฆ่าตัวตาย เช่น เฟซบุ๊กเปิดให้ผู้ใช้งานสามารถกดแจ้งเหตุ เมื่อเห็นโพสต์ของผู้ใช้งานรายอื่นที่อาจนำไปสู่การฆ่าตัวตาย โดยเฟซบุ๊กจะส่งข้อความส่วนตัวไปถึงผู้ใช้งานคนดังกล่าวและเสนอช่องทางความช่วยเหลือ เช่น ส่งข้อความหาเพื่อน แจ้งสายด่วนปรึกษาปัญหาสุขภาพจิต หรือข้อควรปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงการลงมือฆ่าตัวตาย เป็นต้น

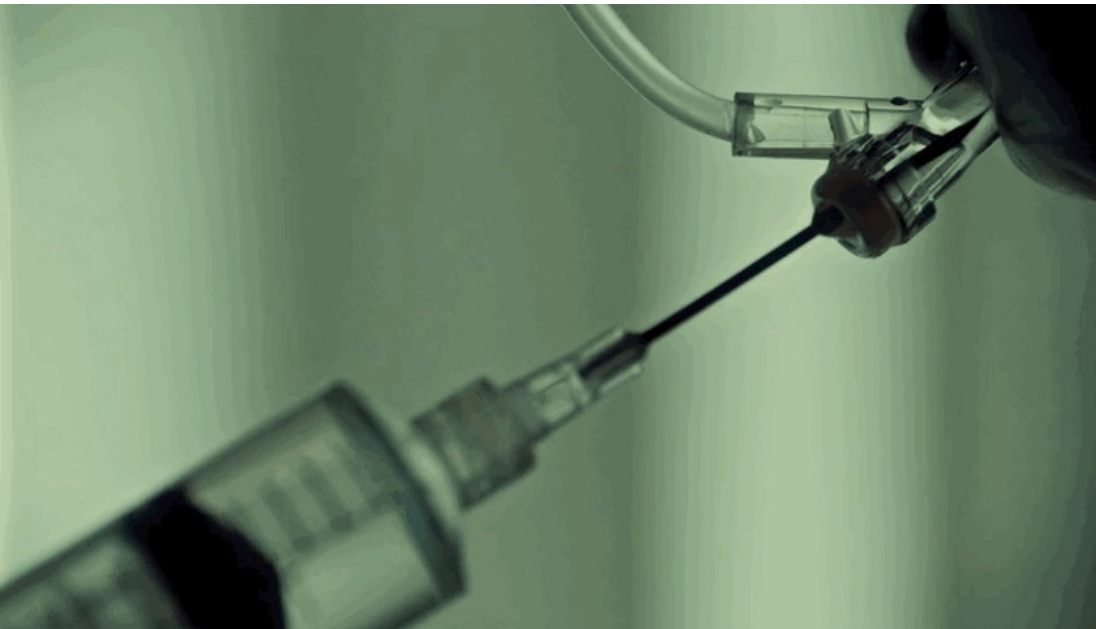
การฆ่าตัวตายของบุคคลเป็นสิ่งที่ยากจะป้องกันได้เด็ดขาดสมบูรณ์ แต่สามารถลดปัจจัยเสี่ยงและโอกาสในการนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้ บุคคลที่ฆ่าตัวตายหรือพยายามฆ่าตัวตาย อาจเกิดจากภาวะกดดันตกอยู่ในห่วงอาวมณ์ที่อยากหลุดพ้นจากปัญหาชีวิตเป็นโรคซึมเศร้า หรือแม้แต่ต้องการความสนใจจากคนใกล้ชิด แต่ไม่ว่าจะเป็นด้วยสาเหตุใด ก็เป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือทั้งสิ้น หากคนรอบข้าง

สังเกตเห็นความผิดปกติจากคำพูด พฤติกรรมการ แยกตัวจากสังคม สเตตัสในสื่อออนไลน์ หรือสัญญาณ เตือนอื่นๆ ที่มีแนวโน้มอยากฆ่าตัวตาย ก็ควรยื่นมือ เข้าไปช่วยตั้งแต่เนิ่นๆ แสดงให้เห็นว่ามีคนที่พร้อมจะรับ ฟังและช่วยเหลือหากต้องการ และอาจแนะนำให้พบผู้ เชี่ยวชาญหรือสายด่วนสุขภาพจิต 1323 นอกจากนี้ สามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน Sabaijai ของกรม สุขภาพจิต ในระบบแอนดรอยด์ และไอโอเอส เพื่อ ประเมินภาวะเสี่ยงต่อการทำร้ายตนเอง พร้อมทั้งขอรับ ความช่วยเหลือได้

อย่างไรก็ตาม การฆ่าตัวตายแบบถ่ายทอดสด เป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่สังคมควรมีการศึกษาเพิ่มเติม ถึงผลกระทบจากการถ่ายทอดสดความรุนแรงผ่านสื่อ ที่เข้าถึงได้ทุกคน และกลับมาคิดว่าจะทำอย่างไรได้บ้าง ก่อนที่จะเกิดกรณีซ้ำรอยในอนาคต หรือกลายเป็น การแชร์เรื่องราวอย่างหนึ่ง

เรื่องราวธรรมดาที่ทุกคนเข้าถึงได้อย่างซาซิม

การุณฆาต

ภัสร์นวัจ ตรีสุวรรณ์

คำว่า “การุณยฆาต” เมื่อปรากฏตัวหน้าสื่อครั้งใดมักไม่ใช่เรื่องธรรมดา ปีที่ผ่านมา การุณยฆาตหรือ **Euthanasia** หรือ **Mercy killing** เป็นข่าวใหญ่ระดับโลกหลายเรื่องทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ทั้งในผู้ป่วยโรคที่รักษาไม่หายและในคนพิการ และจากผู้ใหญ่ที่บรรลุนิติภาวะสู่เด็ก ๆ บทความเรื่องนี้จะทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านั้น เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าสังคมโลกมองเรื่องนี้อย่างไร สถานภาพปัจจุบันของการุณยฆาตในประเทศต่างๆ เป็นอย่างไร และสถานภาพการุณยฆาตในประเทศไทย

1

ปีนี้มีภาพยนตร์เกี่ยวกับการุณยฆาตชื่อ *Me Before You* ออกฉายทั่วโลก เป็นเรื่องราวของชายหนุ่ม

ผู้ร่ำรวยระดับทายาทเจ้าของปราสาทโบราณอันใหญ่โต เขาประสบอุบัติเหตุกลายเป็นอัมพาตช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และเลือกใช้บริการ “ช่วยตาย” ของคลินิกในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ขณะที่ครอบครัวไม่เห็นด้วย และหวังว่าเขาจะเปลี่ยนใจด้วยการจ้างหญิงสาวที่มองโลกในแง่ดีมาดูแล

นิวยอร์กไทม์ วิจารณ์เรื่องนี้ไว้ว่า¹ “ลูไม่เคยมีชีวิตแบบอิมเต็มแบบที่วิลล์มี...แต่ไม่สามารถทำได้อีกต่อไป เขาเคยเอาหน้าไปเทียบกับหินแกะสลักหินที่โยเซเมติ เคยกระโดดน้ำพุภูเขาไฟที่ไอซ์แลนด์ เคยชิมครีมน้ำแข็งที่ร้อนๆ ที่มาไรส์ และมีแฟนสาวสวยขายาว หลังอุบัติเหตุ เขาเดินไม่ได้ กินเองไม่ได้ และไม่สามารถมีเซ็กซ์ได้ อำนาจเดียวที่เขาเชื่อว่าเขามีอยู่คือการจบสิ้นชีวิตของตัวเอง และเขาต้องการใช้อำนาจนั้น”

แม้ นิวยอร์กไทม์ จะพูดถึง “อำนาจ” การตัดสินใจของเจ้าของชีวิต แต่กลับมีเสียงคัดค้านมาจากกลุ่ม

¹ ที่มา: <http://badcripple.blogspot.ca/2016/05/a-second-class-existence-me-before-you.html>

คนพิการถึงขั้นออกมาบอยคอตก่อนหน้าเรื่องนี้ออกฉายในอเมริกาเหนือ อเล็กซ์ ซาเคนเบิร์ก ผู้อำนวยการเครือข่ายป้องกันการุณยฆาต (Euthanasia Prevention Coalition) บอกว่า แนวคิดอันตรายที่แฝงไว้ในหนังสือนี้ คือการฆ่าตัวตายของพระเอกโดยอ้างว่าทำในนามของความรัก ทั้งๆที่เป็นแค่ “หนังไปบนความตายของคนพิการ”

“ขณะที่คนพิการต่อสู้เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของสังคม แต่ *Me before you* กลับตอกย้ำความคิดที่ว่า สำหรับคนพิการ การตายดีดีกว่าการมีชีวิตอยู่”

ขณะที่ ดร.วิลเลียม พีซ ผู้เขียนหนังสือชื่อ คนพิการแสนแยะ: การประท้วงจากคนที่มองไม่เห็น (*Bad Cripple: A protest from an invisible man*) กล่าวว่า หนังสือเรื่องนี้สร้างความพะอืดพะอมให้กับคนพิการมาก เพราะคนพิการถูกตีความแบบผิดๆ และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับคนพิการแบบผิดๆ ด้วยเช่นกัน

“ฮอลลีวูดของคนมือเท้าดีๆ ทำให้ชีวิตพวกเรายากขึ้นไปอีก เพราะนี่คือสิ่งที่ผู้คนเห็นและเชื่อว่าจริง...มันมีความแตกต่างอย่างใหญ่หลวงในช่วง

สุดท้ายของชีวิตของความเจ็บป่วยที่ทำให้ร่างกายอ่อนแอ เช่น มะเร็งสมอง และคนพิการที่ยังไม่ใกล้ตาย คุณสามารถหาความสำเร็จและเติมเต็มชีวิต แม้ว่า คุณจะอยู่บนรถเข็น โลกไม่ได้ถล่มทลายลงสักหน่อย ภาพยนตร์เหล่านี้ต้องหยุดทำให้คนกลัวด้วยการคิดแบบนี้ เราไม่สามารถเปลี่ยนการเล่าเรื่องเกี่ยวกับความพิการได้ เมื่อยังคงมีการทำหน้าที่ต่อไป”

2

“ทุกๆ คนเห็นฉันหัวเราะตอนฉันได้เหรียญทอง แต่ไม่มีใครเห็นด้านมืดของฉัน ฉันทุกข์ทรมานแสนสาหัส บางคืนหลับได้แค่สิบนาที และฉันยังคงไปคว้าเหรียญทอง ริโอจะเป็นความปรารถนาสุดท้ายของฉัน หลังการแข่งขันที่ริโอ ฉันคิดจะทำการุณยฆาต...”
มารีกา แวร์วูร์ท² นักกีฬาเหรียญทองพาราโอลิมปิกเกมส์ ประเภทวีลแชร์ 100 เมตร และเหรียญเงินประเภท

² ที่มา: <http://www.independent.co.uk/news/people/rio-2016-paralympics-athlete-marieke-vervoort-considering-euthanasia-after-tournament-because-of-a7228841.html>

วิลแชร์ 200 เมตร ที่ลอนดอนเมื่อปี 2012 กล่าวไว้ก่อนลงแข่งขันพาราลิมปิกเกมส์ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล

เธอป่วยเป็นโรคไขกระดูกเสื่อมเมื่ออายุ 14 ปี ปัจจุบันอายุ 37 ปี และอาการของโรคเริ่มแยลงเรื่อยๆ และรวดเร็ว เธอเคยเขียนบันทึกออนไลน์เกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยไว้เมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมาว่า “โชคดี เมื่อคืนนี้ดีหน่อย ถึงจะเจอวิกฤตเกือบ 45 นาที... เข้านี้ฉันรู้สึกเหมือนได้หลับเป็นชั่วโมง แต่ไม่ใช่เพราะเรื่องนี้หรอก ร่างกายฉันเหนื่อยล้าเหลือเกิน ฉันให้พยาบาลฉีดมอร์ฟีนให้ เข้านี้ฉันเลยอยู่ในสภาพที่พร้อมจะไปซ้อมได้”

ในประเทศเบลเยียม การรณรงค์ขาคือสิ่งที่ถูกกฎหมายมาตั้งแต่ปี 2002 โดยต้องได้รับการยินยอมจากแพทย์ 3 คน มารีกาได้ยื่นเอกสารขอทำการรณรงค์ขาคือไว้แล้วตั้งแต่ปี 2008 เธอยังวางแผนงานศพของตัวเองไว้ว่า “ฉันจะไม่จัดงานศพในโบสถ์ ไม่มีกาแฟและเค้ก แต่ฉันอยากให้ทุกคนถือแก้วแชมเปญไว้ในมือ และพูดว่า “เฮียร์!! มารีกา เธอมีชีวิตที่ดีและตอนนี้เธออยู่ในที่ที่ดีกว่าแล้ว”

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากว่าเหรียญเงินจากการแข่งขันวิลแชร์ประเภท 400 เมตรหญิงที่ประเทศบราซิล เธอก็เปลี่ยนใจและประกาศว่า เธอยังสนุกกับทุกห้วงขณะของชีวิต และจะยังไม่ทำการรูดยฆาตหลังจากนี้ดังที่พูดไว้ แต่ข่าวคราวเกี่ยวกับการรูดยฆาตของเธอ คือการให้ความรู้เรื่องการรูดยฆาตแก่คนทั่วโลก เธอบอกว่าการยื่นคำขอการรูดยฆาตไม่ใช่เรื่องง่าย เธอต้องให้แพทย์วินิจฉัยว่าเธอป่วยทางกายหรือป่วยทางจิตกันแน่ เธอต้องขอลายเซ็นจากแพทย์ 3 คน และพบจิตแพทย์เพื่อวินิจฉัยว่าความต้องการการรูดยฆาตเป็นความต้องการที่แท้จริงหรือไม่ อย่างไรก็ตาม เมื่อยื่นคำขอไว้แล้วไม่ใช่หมายความว่าที่เซ็นหนังสือแล้วจะตายภายใน 2 สัปดาห์ หนังสือฉบับนี้กลับทำให้เธอมีชีวิตอยู่ยาวนานขึ้น เธอเซ็นหนังสือเมื่อปี 2008 แต่ปีนี้ 2016 เธอยังคงพิชิตเหรียญเงินได้ และเธอยังมีบัญชีสิ่งที่อยากทำยาวเป็นหางว่าว เช่น ไปดำน้ำ ขับเครื่องบินเอฟ 16 เปิดพิพิธภัณฑ์ และชนะการแข่งขันแรลลี่

เธอไม่เห็นด้วยกับข้อแนะนำที่ว่า การุณยฆาตเป็นอันตรายต่อคนพิการ “โรคของฉันรุนแรงขึ้น มันแย่ลงทุกปี ฉันต้องปล่อยหลายสิ่งหลายอย่างไป ถ้าคุณเห็นฉันก่อนหน้านี้ ฉันเคยวาดภาพได้สวยงาม ตอนนี้นั้นทำไม่ได้แล้ว และมองเห็นได้แค่ 20 เปอร์เซ็นต์ต่อไปจะเป็นอะไรละ ฉันกลัวจริงๆ ... เดี่ยวนี้ความกลัวตายของฉันหายไป การช่วยตายก็เหมือนการผ่าตัดคุณหลับไปแล้วไม่ตื่นอีกเลย ฉันรู้สึกว่ามันเป็นความสงบ ฉันไม่อยากทรมานตอนตาย”

3

ท่ามกลางการปะทะสังสรรค์ทางความคิดระหว่างแนวคิดเรื่อง “สิทธิส่วนบุคคล” เรื่อง “สิทธิที่จะตาย” หรือ “ตายอย่างมีศักดิ์ศรี” และความคิดเชิงศาสนาที่ว่า ชีวิตเป็นสิ่งมีค่าและการฆ่าตัวตายเป็นบาปอันใหญ่หลวงซึ่งคุ้มกันเมื่อใดก็ไปกันคนละทิศทางไม่มีข้อสรุป

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ปัจจุบันการุณยฆาตจะผิดกฎหมายในประเทศส่วนใหญ่ แต่ความเคลื่อนไหว

ให้การุณยฆาตเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมายมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และประเทศที่รองรับการุณยฆาตก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน

ล่าสุด 17 มิถุนายน 2559 วุฒิสภาแคนาดามีมติรับรองกฎหมายการช่วยการตายทางการแพทย์ (assisted dying) หรือ การุณยฆาต (euthanasia) ด้วยคะแนน 44 ต่อ 28 เสียง โดยสามารถทำได้ หากเงื่อนไขของผู้ร้องขอถูกต้องตามข้อกำหนดทุกข้อ เช่น มีอายุเกิน 18 ปี และมีสติสัมปชัญญะในการตัดสินใจ มีสภาพการป่วยที่รุนแรง เช่น เป็นโรคที่รักษาไม่หายหรือพิการ อาการของโรครุนแรงและอยู่ในสภาวะเสื่อมถอย อาการป่วยนั้นส่งผลทางร่างกายและจิตใจจนคนคนนั้นไม่สามารถทนมีชีวิตอยู่ได้

ที่ออสเตรเลีย มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการุณยฆาตตลอดปี รัฐสภาทัสมาเนียอภิปรายกันอย่างดุเดือดเรื่องการผ่านกฎหมายการุณยฆาต ภายใต้กฎหมายชื่อ “การตายอย่างมีศักดิ์ศรี” ซึ่งร่างกฎหมายนี้ถูกตีตกไปเมื่อ 3 ปีที่แล้ว ผู้เสนอร่างกฎหมายนี้อ้างถึงความก้าวหน้าทางกฎหมายในแคนาดาซึ่งมีโครงสร้างกฎหมายคล้ายออสเตรเลีย ขณะที่ผลการ

โหวตที่จัดทำโดยกลุ่ม Vote compass โดยสำรวจความคิดเห็นชาวออสเตรเลีย 201,404 คน ระหว่างวันที่ 8 - 19 พฤษภาคม 2016 พบว่า 75 เปอร์เซ็นต์ต้องการให้ผู้ป่วยระยะสุดท้ายมีสิทธิ์จบชีวิตตัวเองด้วยการช่วยเหลือทางการแพทย์ ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมี 16 เปอร์เซ็นต์

ส่วนที่เบลเยียมซึ่งเดิมห้ามทำการุณยฆาตในผู้ที่ยังต่ำกว่า 18 ปี และยกเลิกข้อกำหนดดังกล่าวเมื่อ 2 ปีที่แล้ว ถือเป็นประเทศเดียวในโลกที่อนุญาตให้ทำการุณยฆาตในเด็กโดยไม่กำหนดอายุ ปรากฏว่าเมื่อกันยายนที่เพิ่งผ่านมา มีเด็กที่เป็นโรคร้ายแรงที่รักษาไม่หายร้องขอทำการุณยฆาตภายใต้การยินยอมของบิดามารดา และได้รับอนุมัติในที่สุด

ณ สิ้นมิถุนายน 2016 พบว่าส่วนใหญ่ การุณยฆาตในมนุษย์เป็นสิ่งผิดกฎหมาย ยกเว้นในประเทศเนเธอร์แลนด์ เบลเยียม โคโลอมเบีย และลักเซมเบิร์ก ส่วนการช่วยให้เสียชีวิตมีกฎหมายรองรับในสวีเดน เซอร์แลนด์ เยอรมนี ญี่ปุ่น อัลบาเนีย แคนาดา และ

5 รัฐในสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วยรัฐวอชิงตัน โอเรกอน เวอร์มอนต์ มอนทานา และแคลิฟอร์เนีย

4

อนึ่ง คำว่า Euthanasia³ มาจากภาษากรีก คำว่า “ยู (εὖ, eu)” หมายความว่า “ดี” ส่วน “ธานาตอส (θάνατος, thanatos)” หมายความว่า “ตาย” ยูธานาเซีย จึงหมายถึง ตายดี นั้นเอง แต่ต่อมาภายหลังถูกใช้ใน ความหมายที่เปลี่ยนแปลงไป คือการเจตนาที่จะยุติ ชีวิตลงเพื่อไม่ให้เจ็บปวดทรมาน หรือการุณยฆาต ดังหลายกรณีตัวอย่างในต่างประเทศที่ได้ยกมาให้ อ่านกัน

ในเมืองไทย การุณยฆาตเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และจริยธรรมทางการแพทย์ แต่มีกฎหมายภายใต้ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 12 ที่บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะ รับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายใน

³ จาก ปทานุกรมความตาย

วาระสุดท้ายของชีวิตตน หรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วยได้ (Living Will หรือ Advance Directive) หนังสือฉบับนี้มีประโยชน์ในกรณีเจ็บป่วยระยะสุดท้ายแล้วผู้ป่วยหมดสติไม่รู้สึกรู้ตัวหรือไม่สามารถสื่อสารได้ ญาติและหมอจะดำเนินการตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในหนังสือ

ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่า การทำหนังสือแสดงเจตนาดังกล่าวจะทำให้แพทย์ยุติการรักษาหรือปล่อยให้เสียชีวิตโดยไม่ดูแลรักษา หากแต่แพทย์จะใช้อุบายการดูแลรักษาแบบประคับประคอง (Palliative care) เพื่อให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุดในช่วงวาระสุดท้ายของชีวิต และจากไปอย่างสงบตามธรรมชาติ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ลิขิตวาระสุดท้ายฯ <http://www.thailivingwill.in.th>)

ที่มาของภาพ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จสวรรคต
หน้า 11 จาก www.kingsiam.com

วาระสุดท้ายของกำพล ทองบุญน่ม
หน้า 15 จาก รายการคนค้นคน

Ashes To Ashes

เดวิด โบวี จากธูลี สู่เจ้าธูลี

หน้า 24 จาก Odd Andersen/Getty Images

งานศพสี่เขียวของคุณสวิง ต้นอุต

หน้า 37 จาก วนิดา ต้นอุต

ความตายของบุคคลสาธารณะ ปอ ทฤษฎี

หน้า 49 จาก news.sanook.com

ความตายถ่ายทอดสด บทเรียนจากกรณี ดร.วันชัย

หน้า 63 จาก www.manager.co.th

ความตายที่ถูกลี้ม

หน้า 72 จาก reuters

บทเรียนของสังคมไทย

จากการฆ่าตัวตายผ่าน Live streaming

หน้า 80 จาก FB: แสนแสบ โดดเดี่ยว

การอุณยฆาต

หน้า 90 จาก www.wired.com

โครงการความตาย พูกันได้ เครือข่ายพุทธิกา

ความตายถูกรับรู้แต่ด้านความสูญเสีย เจ็บปวดทรมาน เป็นอัมภมคอล นำหวาดกลัว จึงทำให้คนพากันแกลัง ลืมความตาย ไม่ตระหนักถึงความจริงว่า ความตาย ต้องมาเยี่ยมเยียนเราอย่างแน่แท้ในวันหนึ่ง

น่าเสียดายที่ทัศนคติต่อความตายดังกล่าว เป็นเหตุให้คนจำนวนมากเสียโอกาสในการเตรียมตัว เผชิญความเจ็บป่วยและความตาย

ผลที่ตามมาคือ ผู้ป่วยจำนวนมากที่ไม่ได้ เตรียมตัวรับมือกับความเจ็บป่วยมาก่อน ถูกยื้อชีวิต ยาวนาน และได้รับความทุกข์ทรมานจากการยืด ความตายด้วยอุปกรณ์ทางการแพทย์ต่างๆ ผู้ป่วย หลายคนเสียชีวิตท่ามกลางบรรยากาศวุ่นวาย ไม่เอื้อ

ต่อการตายอย่างสงบ ขณะเดียวกัน ญาติ ผู้ดูแล และ
ครอบครัวต้องตกอยู่ในความเศร้าหมอง สิ้นหวัง ไร้
ทางออก ทั้งยังเป็นผู้แบกรับภาระการดูแลอีกด้วย

โครงการความตาย พุดได้ แผนงานเผชิญความ
ตายอย่างสงบ เครือข่ายพุทธิกา จึงพัฒนาเครื่องมือ
การเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ให้เอื้อต่อการใคร่ครวญ
และสร้างบทสนทนาเพื่อการเตรียมตัวเผชิญความ
ตายอย่างสงบ ในขณะเดียวกันก็เกื้อกูลชีวิตและสังคม
ที่ดีงาม

นอกจากแผนงานเผชิญความตายอย่างสงบแล้ว
เครือข่ายพุทธิกายังดำเนินโครงการฉลาดทำบุญ และ
เผยแพร่หนังสือและสื่อธรรมะร่วมสมัย เพื่อฟื้นฟู
พุทธธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและ มีความหมาย
ต่อสังคม

ติดตามกิจกรรมของโครงการได้ที่ [www.budnet.org/
peacefuldeath](http://www.budnet.org/peacefuldeath) และ FB: Peaceful Death

โครงการเพชฌัญญูความตายอย่างสงบ เครือข่ายพุทธิกา

สืบเนื่องมาจากทัศนคติที่คนในสังคมมีต่อความตาย มักเป็นไปในด้านความสูญเสีย เจ็บปวดทรมาน เป็น อับมงคล น่าหวาดกลัว จึงทำให้คนพากันแก่งแย่ง ความตาย ไม่ตระหนักถึงความจริงว่า ความตายต้อง มาเยี่ยมเยือนเราอย่างแน่แท้ในวันหนึ่ง

ความกลัวที่ตามมาด้วยการหลีกเลี่ยง และ ความประมาทที่ตามมาด้วยการละเลย ไม่สนใจการ เรียนรู้การรับมือกับความตาย ทำให้เมื่อตนเองหรือ คนใกล้ชิดต้องประสบกับความเจ็บป่วยหรือการตาย เข้าจริง ๆ ก็ไม่สามารถจัดการได้อย่างมีสติ ผู้ประสบ ปัญหามากที่สุดคือผู้ป่วยที่ได้รับความทรมานจากการ ยืดความตาย ด้วยอุปกรณ์ทางการแพทย์ต่างๆ อาจ

ตายท่ามกลางบรรยากาศที่ไม่เป็นมิตรต่อการตาย
อย่างสงบและสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ขณะเดียวกัน ญาติ ผู้ดูแล และครอบครัวก็ตก
อยู่ในความเศร้าหมอง สิ้นหวัง ไร้ทางออก จากการ
แบกรับภาระการดูแลอย่างมหาศาล และจากการยื้อ
ชีวิตด้วยเทคโนโลยีเกินความจำเป็น

แผนงานเผชิญความตายอย่างสงบ เครือข่าย
พุทธิกา จึงเกิดขึ้นเพื่อส่งเสริมสุขภาวะทางปัญญา ส่ง
เสริมความเข้าใจเกี่ยวกับการตายและความตายในมิติ
ทางจิตใจและศาสนา กระตุ้นสร้างตระหนักรู้ถึง
ความสำคัญของการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญความตาย
อย่างสงบ อันนำไปสู่การใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท มี
คุณค่าเป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อตนเองและสังคมโดยรวม

เครือข่ายพุทธิกาดำเนินงานเพื่อฟื้นฟูพุทธธรรม
ให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและมีความหมายต่อสังคม
ผ่านการดำเนินโครงการต่างๆ อย่างเช่น โครงการ
ฉลาดทำบุญด้วยจิตอาสา โครงการสุขแท้ด้วยปัญญา
โครงการป่วน ตลอดจนเผยแพร่หนังสือและสื่อธรรมะ
ร่วมสมัย โดยสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่
เว็บไซต์ www.budnet.org

กิจกรรมภายใต้แผนงานเผชิญความตายอย่างสงบ อบรมเผชิญความตายอย่างสงบ

เครือข่ายพุทธิการร่วมกับเสมสิกขาลัย ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติ “เผชิญความตายอย่างสงบ” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นหลักสูตรอบรม 3 วัน 2 คืน สำหรับผู้สนใจเรียนรู้เรื่องการเผชิญความตายอย่างสงบอย่างลึกซึ้ง

อาสาข้างเตียง

อาสาสมัครช่วยเหลือผู้ป่วยระยะท้ายด้วยการเป็นเพื่อนรับฟัง และทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยและครอบครัว

สายด่วนให้คำปรึกษาทางใจ ผู้ป่วยระยะสุดท้าย

โทร 086-0022-302 เปิดบริการ จันทร์ - ศุกร์ เวลา 10.00 - 16.00 น. โดยจิตอาสาเครือข่ายพุทธิกา ใต้รับการสนับสนุนคำปรึกษาจากพระสงฆ์ แพทย์และพยาบาลดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในโรงพยาบาลภาคี

จดหมายข่าวอาทิตย์อัสดง

จดหมายข่าวราย 3 เดือน เพื่อการเรียนรู้ความตาย
เข้าใจชีวิต

หนังสือและสื่อเผยแพร่

รวมบทความและความรู้ www.budnet.org/sunset

Peaceful Death Facebook Fanpage

ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในหน้าเฟซบุ๊ก

www.facebook.com/peacefuldeath2011

โครงการสื่อสารสร้างความตระหนักวิธีสู่การตายอย่าง สงบหรือ “ความตาย พุดได้”

เปิดพื้นที่ให้สังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญในการ
เตรียมตัวสนทนาพูดคุย ผักผ่อนการวางใจ และเรียนรู้
ที่จะรับมือเรื่องความตาย ผ่านเครื่องมือและรูปแบบ
การสื่อสารที่หลากหลาย

องค์กรภาคี

- เสริมสิขาลัย
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
- สมาคมบริหารผู้ป่วยระยะท้าย (THAPS - Thai Palliative Care Society)
- มูลนิธิโกมลคีมทอง
- หน่วยดูแลผู้ป่วยระยะท้ายแบบประคับประคอง (Palliative Care) ในโรงพยาบาลต่างๆ เช่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ / โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จ.สงขลา / คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล / โรงพยาบาลรามาริบดี เป็นต้น